

310376

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 9. } చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ జూన్ నెల 14-వ తేది బుధవారము } No. 63.
సంపుటము ౯ } చుండుభినామ సంవత్సరము, శ్రేష్ఠ మాస బహుళ పంచమి గి. } సంచిక ౬౩

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మాసి(లిమిటెడ్)

19, హార్నిస్ రోడ్డు, మాంట్యురోడ్డు పోస్టు, మదరాసు.

ఉత్కృష్టమైన ఆయుర్వేద ఔషధములకు ప్రసిద్ధిచెందిన ఔషధశాల
డాక్టరు ఏ. లక్ష్మీవతి, బి. ఏ ఎమ్. బి. & సి. ఎమ్

గారి చేస్థాపించబడినది.

ఒక ఆణాస్థాంపును పంపినవారికి మా క్రొత్త క్యాటలాగు పంపబడును.

అగవభావలలో క్యాటలాగులు గలవు.

(3166)

కర్మము భయములేదు

(1045)

అప్పుచే బంగారుపతకమును బొందిన

గోపాలాచార్యుగారి

ధర్మములు

పలుభాగములందును, బర్మా మున్నగు పలుప్రదేశము

కతధాతఘృతమును, ఉపయోగించదగినవి
ను చాలినవి. శ్రేగుగల ప్రదేశములందు పాకమును మేము
మును సోకదు. ఈ మందులకు పిన్నలు, పెద్దలు, గర్భిణి

కతధాతఘృతము 1 అవున్సు సీసారు 0-14-0 లు
1/2 " " 0-0-0

ఓ. క్యాటలాగు ఉచితము.

ద్వితీయము, 41, ఆచారపుర వీధి, మదరాసు.

చెన్నపురి S. K. P. D. ఆసుపత్రియందు

ద్యాపీత విద్యర్థురీతి శీలురుగాను నుండు
భూషణం

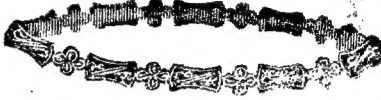
స్వంగార్, A. K. A. C. వారి

యనమ్ బలవర్ధకమగు దివ్యోషధము

య, శృత్యము, వేద్యము, ప్రసాదము, ఉద్వేగము మొద
కలదు గనుక పాండుగోమ, చలిశ్శము మొదలైన
నయగోమములు, తుయగోమము, ధాతుశస్త్రము, ఉన్నా
వృత్తియగును. శ్రీలు గర్భము లంబియుండునపుడు
లక్ష్మి గర్భమునకు చాల బలము కలుగును. ధాతుశస్త్ర
కు విక్లిప్తిగా పయనమైంది ఆయగర్భము. చగ్గ
య మేనగోమలకు ముఖ్య సాయము. సీ॥ 1-కి 2-0-0

మొదలివీధి, వేవేరి, మదరాస్.

సవరము బంగారము చే

తయారుచేయబడిన
పద్మాని, క్లావ్ డ్రెస్, యెన్
చంద్ర, సాదా బాలామణి, మోహన్,
కంకర, పార్వీ, బొంబాయి, శకుంతల,
రాజావతి, నర్తయిని మంగళూరు మొ
దలగు రకముల గాజులు అన్ని వైజుల
లోను స్టావలో సిద్ధముగానున్నవి.
ఇష్టములేనివో తీసుకొని వైకము
వాపసియబడును.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి,
(1842) గురుస్వామిశెట్టి

(4) నగల వర్తకులు వైసాబజారుగోడ్డు, మదరాసు.

గృహ నిర్మాణము 109

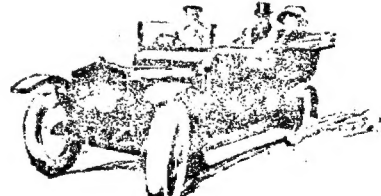
కృష్ణ, గుంటూరు, హైదరాబాదు, గో
దావరి, విశాఖపట్టణము, గంజాము జిల్లాల
వారికి, హెచ్చరిక.

మా స్వంత ప్రదేశలమీద కంగూనునుంచి. లేకు కలప
తెప్పించుటచే చవుకగా ప్రకృతమైన, లేకుమానులు
కమ్ములు, మాలములు, రవునుతుండు చిల్లరగానున్న,
వర్తకులకు టోకు భరలకున్న విక్రయము చున్నాము.
చెన్న పట్టణం శ్రీకంఠేమా శేట్టు తమ్మక, రయిలు
చాపీలు కూడా తమ్మక నుండును, కావలిష్టివారు,
ఇట్లు వ్రాయవలెను.

ఆ. సుబ్బారాయుడు, కంపినివారికి

లేకు కలపవర్తకులు, కాకినాడ.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల

ఈపాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు
కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవరుగా
నియోగై స్వీఫ్ కెట్టు గవర్నమెంటు తైసెన్సు
పొందగలరు. బస దొరకును. భోజనమునకు నెల
1-కి రు 16 లు చొప్పున కల్పించవలెను. (11)

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.

Post Box No. 100, Kilpauk Madras.

"తెలుగు సంక్షిప్తలేఖనము"

మీరు ఇల్లకదలకనే తెలుగు హస్తలీపియము నేర్చుకొని
భాషాసేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. "ప్రోఫె
క్టర్స్ సమితి మణిశిల్ప పంపించండి!"

(13) ఇక్ ఫగ్మేష్ బ్యూరో, కాకినాడ.

వేడుక

సంపూర్ణజీవితము : బోధనలు.

చిత్ర పటములు : సమస్త వివరములు

ఉన్నతి వ్యామిథ్యానాధార వేపారామేశ్వరుని గారి పీఠికతో, పుస్తకాలు, పండితులు మెచ్చుచున్నది. ఇదివఱకు వేడుకను గూర్చి తెలియని స్థలము, కాలము, కులము, కుటుంబము, కవనము, పుట్టుక, నిర్వాణము, బోధనలు వివరముగ నున్నవి. క్యాలిఫోర్నియా లెండు రు. 2-0-0 లింపు లెండు రు. 1 8-0 పోస్టేజీ జము.

త్యక్తపదనియెడల ప్రతులు దొరకవు. —కమలకుటీరము, మైలాపూరు, మద్రాసు.

ప్రథమ సంవత్సరమునందే మంచి లాభము గిట్టును

(155)

ది బెంగాల్ స్పిన్నింగు అండు వీవింగు కంపెనీ, (లిమిటెడ్)

THE BENGAL SPINNING & WEAVING COMPANY, Ltd.

హెడ్ ఆఫీసు, 172, బాబజారు వీధి, కలః త్తా.

మూలధనము రూ 12,00,000 లు (పందెండు లక్షల రూపాయలు)

మూలధనము హెచ్చించుటకు అధికారము గలదు.

కెడ్డ కర్మాగారము స్థాపించబడియున్నది. అన్ని రకముల ధోరణులు, చీరలు, వర్తింపులు, కోటింగులు, డెడ్ పీట్లు, తువారీలు, పలుమాదిరిల ఉద్దమ కట్టములు తయారు చేయబడు చున్నది. దినుసు 1-కి కయ్య గజముల గడ్డ తయారగుచున్నది. అప్పుడే చాలావాటాలు గుప్తముగా పుచ్చుకొన బడివి. మద్రాసు రాజధానికి కొన్ని వాటాలు మాత్రమే ఉంచబడియున్నవి. వాటాలను విక్రయించుటకు ఏజెంట్లు కావలెను.

వివరములు తెలుసుకొన గోరువారు ఈ దిగువ విలాసమునకు తెలుగు భాషలో వ్రాసుకొన కలెను.

జి. ఆర్. గుప్త, కొత్తవేటవీధి, బెజవాడ.

G. R. Gupta, Kottapeta Street, BezWada.

శ్రీరామదాసుచరిత్రము

ఇశ్వరీ కొండపల్లెయనెడి గ్రామమునందు జన్మించి భద్రగిరియందు కై గంగయ్యు చేసిన గోపన్న యను పేరుగల రామదాసుగారి వైభవమును తెలుపుచున్నది. ఇందు శ్రీరామ భక్తుడు. ఇందు భద్రాచలమాహావ్యాయము గలదు. భద్రగిరియందు ప్రస్తుత ముండు సులయ మును, అందలి సీతా రామలక్ష్మణుల ప్రతిమయు మొదలుగాంగల అతిసుందరమైన రి పటము లను కేర్పబడి మేస్తన లెండు రూ 1-0-0. డిటా కాలిక్వోలెండు రూ 1 2-0.

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రణాలయము, మదరాసు.

(1)

R. Venkateshwar and Co. Publishers, Loane Square, Madras.

తూర్పుబంగాళపు పంచదార మిల్లులు లిమిటెడ్

55, ఎజ్రావీధి, కలకత్తా

123

ఇప్పుడు మా స్క్రీములో ముఖ్యమైన భాగము పరిష్కరింపబడినది. ఆసాం, సాదియా సహద్రులలో మా బాహుభాతి అనువోట కంపెనీవారు చెరువువాటుకు 5000 యెకరముల (లై ౫) భూమిని ఒకటిగా కొనిరి. ఈసంస్కారము మేము వాటు ప్రారంభించితిమి. బాతీయప్రయోజనముకై తమధనము కష్టము శ్రేయ ననకాకములేక దాచియుంచిన భారతా త్మ్యము త్యక్తపడి యీకంపెనీలో ధనముపెట్టి పాలుగొని భారతదేశములో ముఖ్యముగ నరసరముగ గావలసిన పరిశ్రమాభివృద్ధికి తోడ్పడవలయును.

భారతీయులుమాత్రము వాటాలను రి సెలక్షన్ గామాత్ర మిప్పుడు కొనవచ్చును. వలయు ధనము చేతుకొన్నవో, తీనిని బ్రిటిషువీవులలోన, అమెరికాలోను చేతుకొనుటకు ప్రయత్నింపలు చేయవచ్చును. అందుకలన యిండియాలో మంచి ఉపయోగకరమగు లాభమును దెచ్చు పరిశ్రమాభివృద్ధి భారతీయులతో సమకూరు ననకాకము బారివిడిచినవారగుదురు. అం తులన వారు పిదప పశ్చాత్తాపము నొందవచ్చును.

ప్రాప్తైక్కుసుకును, దరఖాస్తుపూర్వములకును మ్యానేజింగు యేజెంట్లగు మెస్సర్సు యస్. యస్.

డిల్ అండు కంపెనీ 55 యెజ్రావీధి, కలకత్తా యని వ్రాసికొనవలయును.

Agents, Messrs S. S. Dean & Co., 55, Ezra Street, CALCUTTA.

కడుపుబ్బరము ఆజీర్ణము మున్నగు వ్యాధులకు

ఆయుర్వేదబోషధము.

ఓమముచిల్లలు

బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 1—0—0.

బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 1—0—0.

పెద్దవారు ఒకటి లేక రెండు మాత్రలను భోజనము చేసినతరువాత ఉపయోగించవలెను

బిడ్డలకు ½ లేక ¾ మాత్ర చొప్పున వయసు ననుసరించ వాడవలెను.

డబ్ల్యు. ఇ. స్మిత్ అండు కో., (లిమిటెడ్) మాంటురోడ్డు, మదరాసు.

W. E. Smith & Co., Ltd. Mount Road, Madras.

శ్రీరామశీర్షజాతీయ పాఠశాల విశాఖపట్టణం

దుర్గతికర్త ఆశ్వయుజ కు ౧౦ లగాయతు దుందుభి వక్తర శ్రేష్ఠ బి ౧ వరకు నయిన జమాఖర్చుల వివరము.

అసామీల వివరము

గ్రామస్థులు మానవారిచందా 3౨-౫-౦

తూర్పురాణి స్వసింహాచార్యులు } 33-౧౧-౦

గారి భిక్షాటనం తా } ౧౨-౨-౬

ఈస్టర్న గంగాచార్యులుగారి } 33-౧౧-౬

భిక్షాటనం తా } ౬-౬-౦

అనుండి తెలియ నులకావ్య } ౩౩-౧౧-౬

శ్రీగారి భిక్షాటనం తా } ౬-౬-౦

ముదురై వెళ్ళి కృష్ణ } ౬-౬-౦

సింహాచారిగారిభిక్షాటనం తా } ౧౨౪-౧౦-౨

శ్రీరామపాద్యములు కందాళ } ౧౫-౦-౦

అప్పలాచారిగారికి తీసిమునకు } ౪౪-౦-౦

దిగ్విజయపాద్యములు } ౨-౦-౦

కన్యా పీఠ దానపునం } ౫-౦-౦

గులుగారికి తీసిమునకు } ౫-౬-౦

పాఠశాలకుడిచేదానకీరీతం } ౦-౧౨-౬

భిక్షాటనని ౩౪ కవారికి ఖర్చులు ని } ౨-౦-౬

ఆంధ్రపత్రిక చందాకు } ౦-౨-౦

కాగితములకై రాలకు } ౧-౪-౦

పాఠశాల పయోగ-పుస్తకములకు } ౧-౪-౦

చాపముని } ౧-౪-౦

పాఠశాలవేయించిన కూలీలకై రాలకు } ౨౫-౧౫-౦

నిలువ ౪౪-౧౧-౦

కలకత్తా నె కె

దేశీయ వార్తలు

బొంబాయి విద్యాశాఖాధికారి నివేదికము

విద్యార్థుల సంఖ్య, పాఠశాలలు తగ్గుట - అసహాయోద్యమ ఫలితమని ప్రభుత్వము వారముట

అసహాయుల కల్గితి ఈజిప్టు స్త్రీ వ్రాసిన లేఖ

మహారాష్ట్ర మూలీసభ - అభ్యుత్సాహము

వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వము-వ్యయమును తగ్గించు మార్గములను జూపు కమిటీని నియమించుట

సిక్కుల రాయబారము-సర్దార్ మహతాన్ సింగుగారి సందేశము

శాసనోల్లంఘనము

విచారణ సంఘము

సిక్కు, జూన్ 12:—లక్నో నగరమునందు శమావేశమైన అఖిల భారత కాంగ్రెసు కమిటీ సభ్యులందఱు గీరింపబడిన నీ ర్మానము ప్రకారము, దేశము మహాజన సభాభ్యుత్థాను హాకీ అజ్జుల్లాఖాన్ గారు శాసనోల్లంఘనమును గురించి విచారి చట కొ క సంఘమును నియమించిరి. ఈ కమిటీ దేశమందలి సామాన్యజాతి స్త్రీలు, కాశనోల్లంఘనము చేయుటకు దేశము సిద్ధమునగునని దా లేదా, నిర్మాణ కార్యక్రమము నందెంత అభివృద్ధి నుపజియినది మున్నగు విషయములను గురించి విచారించుటకు దేశమంతటను పర్యటనము గలుపును.

కమిటీ సభ్యులు

హాకీ అజ్జుల్లాఖాన్, పండితాచార్యులు నెహ్రూ, రాజ గోపాలాచారియరు, పితాబాబ్ షాహ్, కె.ఎల్. ఖాన్, కె.ఎల్. జమ్నాలాబ్ ఖాన్, డాక్టరు అస్సానీ గారి లీచిటీగా సభ్యు లునుందురు. జూలై మొదటితేదీనండి కమిటీ విచారణ ప్రారంభించును. కేఫు ఢిల్లీ నగరము నందీ సభ్యులందఱు క ప్రారంభ సభయందు సమావేశమగుదురు. ఈ కమిటీ ఇద్దరు కార్యదర్శులును, ఒక సహాయకార్యదర్శియు క్వలోలో నియమింపబడుదురు.

మూలీసభ

“ప్రజాసామాన్యమున కుపయోగకరము” అని డిమాండును ఖండించుట.

సత్యాగ్రహమే న్యాయమార్గము

యాత్రు మహారాష్ట్ర మూలీసభ సభి డాక్టరు రి యన్. మూలీగారి అభ్యుత్తరీతర ఆదివారమునాకు మునిన రాబాగు మంత్రిముగ్గు సమావేశమయ్యెను మామలాలుగా ఇతర సభ్యులు, ప్రేక్షకుల సేవకంది కచ్చియింది. వారి రక్షణముకూడ సభయందు ప్రతిభయగు ననీ లై యింది.

అహింసాసంఘాభ్యుత్థుని ఉపన్యాసము

అహింస సభాభ్యుత్థుని సి. వి. వైద్యగారి ప్రారంభో కశాసన పరిషత్తు ముగిసెను. ఆదికాలమునుండి ఈ సత్యా గ్రహచరిత్రాంతముల నన్నిటిని వివరములతో సహా రెవెన్యూ వైద్య గారిట్లు గలభీరముగ నుపన్యసించిరి.

మామలాలు స్త్రీలు పురుషులు అందరు తమ తాత మ త్రాసెను సందించి వెట్టి భూములను సంగ్రహించుకొనుటకు తమ ప్రాణముల నిర్విఘ్న సద్దయింపజేసెను. తాతాంపెనీవారు ప్రయతన సాధించిరి ప్రకటనలో ననేక కుద్ధ అభ్యుత్థులు గలవు. ఈ సేతునిర్మాణములన బొంబాయిమండలి 12 లక్షల పావులలో కొడి మండికి లాభము కలుగవచ్చును నైయచా ర్తము తగ్గునాపేదలు వారు మున్న మిట్లు గుడ్డల తీరు తగ్గునా? ఈ విధానము భవిష్యకు కెక్కువ ద్రవ్యముతో సంగును. యంత్ర కాలస్వంతి దాతల కెక్కువ లాభము నిజ్యవచ్చును గని సామాన్యజాతిల కెక్కువకుభయపడుచున్నది. లక్ష్యపుత్రులతోది నిరుపేదలకు దాన క్షయము చేయుట - ఇట్టి దేశసంక్షేపభూతి వదన మహదోగ యనిసింపకొనిన రిజిస్ట్రార్ మండలిగారి నిర్ణయము. నిరుపేదలకు మామలా క్షయపాదుల భూములను స్వాధీనము చేసికొని ద్ర వ్యనుమలగు కర్మాగారములకై రిదాయిలకు, రైల్వేట్రాంకంపె నీల కిచ్చి చేయుట రిజిస్ట్రార్ మండలిగారి నిర్ణయము.

న్యాయమును మించినట్టి ది యన దగు ను భాగ్యవంతుల లాభముకొరకు భూసంపాదన కట్టు క్రింద పేల భూములను గైకొనట న్యాయవిరుద్ధము. స్వత ఆస్తి అనుభవన క్క - లేకుండ చేయుట న్యాయవిరుద్ధము. ప్రజా సామాన్యముకొరకు తప్ప, ఇట్టి కానముల నమలులొకటై యు రాదు. ఈ యధికారమును దుర్వినియోగము చేయుటకు పీఠ పదునుచును గాన, ఇట్టి కానముల నన్నిటిని రద్దుచేయ వలె నని నాదృశాభిప్రాయము. వైకేటు కంపెనీకు కూడ పరుం భూములు సులభముగ గైకొనబడుచున్నవి. దీనికి మించిన అన్యాయ మొకటి జరుగ లేదు.

ఇప్పుడు మామలాలు 54 గ్రామములవారు తమ గ్రామములను, స్వతస్సృజనములను భారీ పీ వెళ్లెను. నుమారు 12000 మంది ప్రకటనలు 4 ము భూములకు, ది కిటిమిచేయబడు దును. పేదలకు కట్టు బాధకట్టకుండ తాతా కంపెనీవారు దిన్న దిన్న పనుల నచ్చటచ్చట చేసియందేరచ్చును. ఈలోతు లందు నిసింపియన్న వారు నిరపరాధులు, సనాత్నులు, సర్వే వర్తకులు. వారి గ్రామములలో నొక్క విద్యపురుషునిము నాడ లేరు.

కానకమమును సంగ్రహించుట ప్రభుత్వము వారి ప్రధా నభ్యుత్థుని చెప్పుకొనుచున్నాడు. న్యాయము, హక్కు, భక్తి మునీని సిద్ధా కములకు ప్రతిపాటుము నన్న కానములన్ని టిని రద్దుచేయవలెను. ఈ మామలాలు న్యాయవిరుద్ధగ మార్గముల తమ తీరమును ననుసరించి కల్లడించుకొని వారపయత్నిములు నిర్భయములయ్యెను. కానము తిరిమించుట ప్రతినితగదు అంగ్లేజీ కులభూమిలలో పీ, హా.డె.కా.గారు కానములను దిక్కుకొంచి. మరాఠీగాలి ఇట్టి చేసెను ప్రభుత్వమువారు కానకమమును ప్రకటించినరెను. కానమును పేలతో ప్రభు త్వమువారు ప్రజలకు విశేషముగ నిష్పాదించునాగి. ఇద్ద కాన నముల నన్నిటిని కల్ల ఘించుటకు ప్రతిపాని - ప్రధానభూ ము. ఇద్ద కానముల విషయముగా కానోల్లంఘనము న్యాయము. ప్రతి భా తీయును రెండు కిలొగ్రాముల కల్ల ఘించుట కిది విద్యుత్తపర్యముగ నెంచవలెనని మదగాను కై ప్రక గురువుగారి తప్పియుంది

న్యాయము చెల్లునా?

మన ప్రాచీనుభూతి ప్రకార మేమి, అంగ్లేయుల కిష్టస్ఫూర్తికాన మేమి ప్రతిపాదుడు తన ఆస్తిని సంగ్ర హించుకొనుటకు హక్కు గలిగియున్నాడు. ఇతరులు తన ఆస్తిని అణచింప నిష్పాదించు దతకు తన ఆస్తిని సంగ్రహించు కొనుటకు హానీ బోరాడవచ్చును. ఇప్పుడు తాతాంపెనీ వారిం సేతువును నిర్మించి, పీ భూములను నీళ్లతో మంచీ చేయవలెను మిన్నాడు గ్రాంథులు తమ భూములను సంగ్ర హించుకొనుటకు సత్సృజనములను గలిగియున్నాడు. ఇతరు లకు మహిమును కలిగించుటకు వారెట్లును బోరాడవచ్చును. ప్రభుత్వాధికారులతో నిట్లు పోరాడును సుఖపరాదుగాన మామలా తప్పుడు తమ ఆస్తి సంగ్రహణ కార్యము పోగడుట న్యాయము చెల్లును. అధికారి పోకెరెనమునకు తిగివారు గాన, మహాభక్తిగాంచి ఉపదేశానుసారము మనము సత్యాగ్రహము నవలంబించక తప్పదు. మామలాలు కొందరు నన్నరెవెన్యూముల సంగీరించివారు గాన మిలివలేయట్లు చేయరానిది కొందరు వాదియచున్నారు. ఇట్టి పరిహామము నంగీ కరించని మామలాహుదొక్కడు మిలియన్నును, ప్రయతన సాధించిరి అందోళకుల పీఠపదువారంద రినికి సహా యపదపవచ్చు. ఇది న్యాయసర్వత్రము. మో. పునహామ మేమి లేను. ని మార్గముగ వై రము బూనుట లేదు. కట్టు లేనపు డెంత విపరీతము అన్నివారు లేపవలెను. అం

దోషమునకు బలపర్కారము అందెనెను. కర్మసాను వా దులు, పీఠోల్లు నిష్పాదించును అందోళనమును గలుపరు.

మామలాలును హింసించుట

మామలాలు తమ ఇష్టానుసారము తాతాంపెనీ వారి సంగ్రహణకు సంగీరము నంగీక రించుటలేదు. భీతితో నొప్పకొను చున్నాడు. సప్తపరహర మంత మెత్తమైనను, మామలాలునుచిట్టి చివర మా లీలుగ మార్చి చేయును. ప్రభుత్వము వారికి ప్రతిష్టయు, పే, మహాభక్తిల కావ్రతిష్ట లేదా? నింకాకాధికారులు మొండిపట్టు పట్టితే, మేముకూడ మొండి కట్టును పట్టియున్నా మని వారు గహించురెను.

సభాభ్యుత్థుని ఉపన్యాసము

సభాభ్యుత్థులకు డాక్టరు మూలీగారి ఉపన్యాసమిది:— భారతదేశపు పరిశ్రమభివృద్ధికి, యంత్రకాలాభివృద్ధికి, పాటుపడవలెనని కొందరికి మూఢభక్తి విశేషముగ నున్నది. ఈ ఉపాధముల మామలాలు కొందరు వివరీతపుచేట్టులను చేయు చుందురు. పాశ్చాత్య కాగరకతా విశేషములు భారతదేశ మందు లేవు గాన మానవోద్యమములందు కాశాభ్యుత్థులవలె వలె మనము వారాడినట్లు వారాడు. కామూరు పసిమను కాపాడినట్టి తదేదీక్షితో మామలాలు తమ భూములను, గ్రామములను సంగ్రహించుకొన వలెను. ఇట్టి పట్టులతో పనిచేయవలెను. వైకేటు కంపెనీతో చేరి మామలా లు హింసించుట ప్రభుత్వము వారికి న్యాయము గాదు. ప్రభు త్వమువారి విషయముతో జోక్యము కలుగజేసికొని యుండునె యును ఈ సమస్య ఎన్నడో పరిష్కారమై యుండును. ఈ సేతు నిర్మాణము ప్రజలయోగమున కని మామదోచదు. ఈ గ్రామములలో పురాతన దేవాలయము లనేకములు కలవు. అవి యన్నియు నిష్కర్మ వాళన చురును.

ఈ పోరాటమును జరు సెన్సిటైవ్ డివిజన్ వారు వారు వారు కరి: భారతీయుల కంపెనీ వాళనచుగనని కొంద ర తేపించుచున్నాడు. విశిష్టవిషయములలో భిరకెంఘే భావము చెడునని కొందరు భయము. ఈ వాదములలో నెట్టి తక్కు మున్నదో నందరు గమనింపవచ్చును. మహా పుష్టి లంబయిచేరి విదేశీనైత్యవాదమును రెవెంక పెద్ద కంపెనీ స్థాపించెద రనుకొనెను. ఈ కంపెనీని నాళనముచేయుట ప్రతిభారతీయుని పవిత్రభ్యుత్థులు గాదా? తాతా కంపెనీ శుద్ధ భార తీయుల కంపెనీ అయినా గాకున్నా మేము దానిని నాళనముచేయ నెంచలేము. 192 జూన్ మొదటి తేదీని గాంధీ మరాఠ్కుకు తమ “మంబ ఇండియా” పత్రి. చుడు తాతా కంపెనీవారికి ఒకసంగ పీఠోపకేత్యును కను మీ కిచ్చట చదివి విసిరివదిలెను:—

“పేదజనుల బాధలకు తమ చూచి సహించుకొనక మున్నాను కరీరబాధలు, దారిద్ర్యముల సర్వములను సులభ ముగ పరిష్కరింపవచ్చును. తిరు కిష్టము దొరిక పట్టులు మాడుచున్న కిష్టాగ్నియుది తుల్యులను, స్త్రీలును, అంగమీనులై కలకలించిం తువారుతో కల్పిచేసి, వారి క్షయకేయర ములను ఎరువుకు, ఎరుల కి త్రింతులకు వాసింకొనుచు మిగి లి:వారు భో:భాగ్యముల ననుభవించుచు నుభయము జీవించు చుండును. ఈ మానవ పిష్టివాడు తన్న మిగిలినవా రెన్నటికి నంగీరింపబోరు. నిష్ప ఘతో ఈ మామలాలు వారి:పూముల నుండి, గ్రామములనుండి కిటిమిచేయుట తుపాసుల కార్యమున కు తగ్గిందికాదు. అభూములలో వారి పూర్వీకుల చరి:కర్మం బయ్యెను. వారెంత ముద్దా: లగ్నము నిత సిం చుచుండి కి ఈ భూములు వారికి తమ ప్రాణములతో సమానమైనవి. ని.స్సాయములను, దొప్ప యు నకు తమ సోవర దేశీయుల వా:ఫలకు తాతా కంపెనీ వార గీరించిన యవల, వారు భారతదేశాభివృద్ధికి యధాగ్రము లోప్పిదా:లని నాభావము.”

సత్యాగ్రహ సిద్ధాంతము

మూలీ సత్యాగ్రహము కాంగ్రెసు నిర్మాణకార్యక్రమ మునకు విరుద్ధముగ నున్న దనియు, మూలీ సత్యాగ్రహవాయ కులు దౌర్జన్యమును ప్రయోగించుచున్నారనియు కొంద ర తేపించుచున్నాడు. సత్యాగ్రహము కంపెనీ మామలా కరీర ముల కిట్టి బాధను కలిగించలేదు గాని కంపెనీవారి లంచ ములను గైకొని మామలాలు మామలాస్త్రీలకు నిర్దయాత్మకముగ హింసించుచున్న తుంటులకు పూ:స్యకేయములను సేను కల్గింప జాలెను. క్షయపుంతులమును వైయొక్క కరీరమునకు బాధ: లిగించరానిది కాంగ్రెసు సిద్ధాంతము. మూలీ సత్యాగ్రహు లీ ధ్ధాంతము నతిమించలేదు. ఇతరుల ఆస్తికూడ దెబ్బగిగుల రచిని “అహింస” అనుపదము కు విపరీతార్థము చే:నముడల, మూలీ సత్యాగ్రహుల ననుమాంపటములే నిట్టి వ్యాఖ్యానము చేయుచున్నదని నాదృశాభిప్రాయము. ఇట్లు చేయు

అత్యంతముగా బద్ధించి సమస్త కానికలనును కూడ ఈ వ్యాఖ్యానము ప్రకారము ప్రభుత్వమువారికి సమ చేయదా? అట్లయితే ఉద్యమము లంకాపై వర్తకము చేయవలయు గాదా? ప్రభుత్వము ప్రభుత్వముల ప్రతిష్ఠను దగ్గించుటకు ప్రయత్నించుటవారికి నైతిక హక్కు కలుగజేయుట కాదా? తాతా కంపెనీ సేతునిర్మాణమునకు కొంత సమయము కలుగజేసి మూలీ సర్వస్వములు దురాశాపరులైనట్లు చేసివాం? లేక ప్రభుత్వ పద్ధతి మార్చబడియెడల దానిని సంహరించవలెనని మహా తుర్యుడలంబించి నిర్ధారమును కీరాచాణుండు తెట్టివారా ప్రతిఘోషించినది అంతవలెను దుర్మార్గులు మహాతుల్య కుం డెని నునము కలగజేయ? బహు నాపాలముగా తొర్రడి గుంటును తీర్చివేయవలెనని దానిని పూర్తిచేయవలెనని. నే సతనికి చానికలనుచేసివా? అత్యంతమునకు, స్వంత ఆస్తిని సంక్షోభమునకు పనికిరాని మహాతుల్యుడగుచు చొప్పు లేద. తాతా కంపెనీ సేతు నిర్మాణమునకు జోక్యము కలుగజేసికొనుట విషయము కలుగజేసి మూలీ సర్వస్వ ప్రభుత్వము ప్రతిఘోషించి ప్రభుత్వము వారి విషయము లా కార్యము వారకుడ ఈ లాగే తీర్చివేయవలెనని. సర్వస్వములు కాత్రము మార్చును త్రోవ్వమునానా. వాడ సేతువును దాటిపోతే అది నాకు తోచుచున్నది.

కాంగ్రెసు ఉద్యమమునకు ప్రతిఘోషించు లేదు కాంగ్రెసు నిర్మాణ కార్యక్రమము నిర్వహించు చేయించుచున్నది కొందరి ఆక్షేపణ వహించుచున్నది అనంత కాలది సర్వస్వ ప్రభుత్వము సమయము సాగించుచు ఉండెను గాని కాంగ్రెసు ఉద్యమము లుండిన రాష్ట్రములకంటె నెక్కువగా వెనుకబడినది. కాంగ్రెసు ఆదేశానుసారము కొన్ని రాష్ట్రములలో అత్యంత నుండి యువకులు వారి నాడుకుంటే సహకార్యమును చేసిరి. అట్టి రాష్ట్రములలో నిప్పును నిర్మాణకార్య క్రమమును జరుపుటకు వీలుగాలేదని ఎవ్వరు సలకుటలేదు ఇప్పటికి మహా సేమైవోల మున్నయెడల, సోదరీరాష్ట్రము లాలోపమును కలిగించుచు. మూలీ సర్వస్వము ఒక విధమైన కాంగ్రెసు ఉద్యమమే. కాంగ్రెసు మొత్తము ప్రభుత్వ నిర్మాణకార్యక్రమమునందు ఉత్సాహపూరిత మగు విశేషము లేదు నుపదేశమిచ్చి. శక్తిసామర్థ్యములందును, ఫలితములందు మూలీ సర్వస్వప్రభుత్వము ప్రభుత్వ నిర్మాణకార్యక్రమమును వింటియున్నది." (హంరాముకానికల్)

పాశ్చాత్యులకుకలిసినది

హిందూజాన్ముఖు 874 నెక్స్ క్రింద అలహాబాదు హైకోర్టువారు దిల్లూ ఏకాంతగానక రెండేడ్లు కలిగియు విధించి.

అలహాబాదు మోటారు బండిపోయినరము

అలహాబాదు, జూన్ 13:—

అలహాబాదు మోటారుబండి పోయినరము నేరము మరల విచారణ జేయుటకు కమిషన్ జస్ట్, కంటోన్మెంట్ మేజిస్ట్రేటుగారు ప్రారంభించిరి. మద్యము దుర్గాప్రసాదు వచ్చెను. కె. నైట్ గారు మద్యము వ్యాపకాది, కాకిలో మోటారు బండ్ల వర్తకుడు ఎంబానూగారు మద్యములను గుర్తించిరి. ఏప్రిల్ 29 తేదీన మీరు అమెరికా కామన్ వెల్వెండ్ లో పెట్రోలు మరలవర్తకములను కొనుటకు వచ్చితిమనెను. కలకత్తానుండి వచ్చితిమనియు వెల్లూదావ సోమవార్నూర మనియు తనతో చెప్పినెను.

హిందూదేశపుగనుల సంఘమువారు

కలకత్తా, జూన్ 2:—

విదేశ రేవులకు హిందూదేశపు రాక్షసిగార్లుపోయినవారు నిషేధములను తిరిగించవలయునని ఇండియా ప్రభుత్వ వాణిజ్యకార్యకర్తలసభగారికి హిందూదేశపు గనుల సంఘ కార్యదర్శిగారు లేఖనంపిరి. హిందూదేశమునకు బొగ్గుప రిక్తితలందు సంపూర్ణమైన మార్పు కలెను. బొగ్గు మొత్తము మీద విస్తారముగా చేయునది. విదేశీ పు బొగ్గు హిందూదేశపు యాత్మ టుంగు విస్తారముగ దిగివడి అందుచే బొగ్గువర్తక విస్తారము చేసివేయవలెను. 800,000 లక్షల వరకు ఎక్కువగును. వ్యాపక పరిస్థితులను బాగు లేవు. బొగ్గు ఎక్కువగా ధారాళముగ లేకుండ జేసిన విడిచి బొగ్గును సమయముగ చేయుయొక్క అధికపు రీతిము నకు విస్తారముగా ఉత్పత్తి జేయుటయే మార్గ మైనపుడు ఇట్టి చర్య ఎంతయు అసర్వకార్యము నుండు నని కార్యదర్శి తన లేఖనందు నిరూపించిరి.

వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వము.

వ్యయమును తగ్గించు తీర్మానము

కలకత్తా, జూన్ 13:—వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమున వ్యయమును తగ్గించు సాధనముల నన్నిటిని పరిశీలించి తెలియ జేయుటకు ఒక సంఘమును నియమించుటకు సభాపతిగారు తన గవర్నరు సర్వేయించెను. తీర్మానముగా తాతా వ్యయము వ్యయమును తగ్గించుటకు జేసిన ప్రభుత్వమును జ్ఞాపకము చేయుచున్నది. వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఇయ్యలసిన 63 లక్షల రూపాయలను మూడేడ్లు ఇయ్యవచ్చునని జేసిరి ఇండియా గవర్నరుగారు తెల్పెను. మూడేడ్లు సర్వేయించుటచే ప్రభుత్వమువారి ప్రతిఘోషించుట తీరు. ఒకే టాము అధిక సంపత్తి గూర్చి జరిగెను. ప్రభుత్వము లేని విధానముల కను సామ్య అంతయు అంతనాలనుండి ఎత్తివేయబడిన. దీనివలన 70 లక్షలను మిగిలినది. ఇంకను కోటిరూపాయల బాటును పూర్తి జేయవలయున్నది. కావనవధానము దూరమునందు ప్రోత్సహమును విధించుటకు సరి అంగీకరించి. ఆయాకాలల అధికారములకు వివస్య చి ఇంకను మొత్తములను తగ్గించుటకు ప్రయత్నించుట జరిగెను. స్థాయిసంఘమువారు కాని తగ్గించవలె ననుటకు ఒకలు హెచ్చించవలె నని. దీనివలన అధికార ప్రభుత్వ సమయమున ఆ సంపత్తి పొడచూచెను. ఇంతకు పూర్వము చేసిన బహు దానకంటె ఎక్కువ భాగముని తగ్గించుటకు మార్గముల సరయుటకు సంఘము నొకదాని నియమించవలె నని సభ్యులు చాలమంది గోరిరి.

తీర్మానము

సభ్యులలోపైన అంగీకరించి వారి యభిప్రాయము నెరవేర్చుకాలము వచ్చినదని సభాపతిగారు ప్రకటించుట గాని నిశ్చయించిరి. మంత్రులు కూడ అంగీకరించిరి. తదనుకూలముగ ఈ ప్రతి సభ్యులలో ఒకసంఘ మేర్పరచబడినది. అద్యక్షులు:—సర్ కాశీంద్రనాథ మున్షీ, కే. సి. వి. ఇ., కే. సి. వి. డి. రోమ్మ, సి. వి. ఇ. ఎం. ఎల్. ఎ. సురేంద్ర నాథ మల్లిక్ ఎం. ఎల్. సి. రాయ్ అభినావ చంద్ర బెనర్జీ బహదూరు ఎం. ఎల్. సి. నైపు సి. వి. ఇ. కడపటిసభ్యులు వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వము వారికి అధిక కావ్య దర్శి ఈ సంఘము వారు విచారణను స్వేచ్ఛ జేయుటకుగవర్నరు తీర్మానించెనని ఈక్రిందివిషయములను గూర్చి నిర్ధారించు జేయవలెను:— 1922-23 ఆర్థిక ప్రభుత్వలో స్థానికప్రభుత్వమువారు చేయవలసినట్టి అవసరమైన భవనముల కొంత సామ్య ముదొంపు చేయవలసినదని దిండు. ఈవలన ఈమందిపుకంటె తక్కువసామ్యములో నిర్వహించుటకు వీలుగానా?

(2) ప్రభుత్వము అధికపరిశీలనలపట్టి ఈ అన్ని పనులను మానవచ్చునా లేక కర్తవ్యమి?

(3) విద్య పాఠశాలము, వర్తకసాయము మున్నగు ఇతరపనులను ప్రజలుగోరినప్రకారము ఎక్కువదబ్బును కర్తవ్యములకు ప్రభుత్వమువారు తలచెట్టి. అధికాధికారమును స్థానికసంఘముల వారికిచ్చి బాధ్యతగూడ వారిమీదనుంచిరాష్ట్రీ అధికారములను విగల్గుచున్నా? విధానమును మార్చవలయు ననుకూలమున జేసిన వానిని తీర్మానించు యధికారము వంగరాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము వారికే గలదు. దీనినికే కమిటీవారి విచారణ ఫలము గవర్నరు ఆమోదమున కలుగజేయు నదేకే సేమియు లేదు. ఆయావిధానముల సవరించినగాని మార్చినగాని సవరణ జేసిన నగాని విడనాడిన భాగ్యుని గుర్తించి తోచిన ఆయాగములను జూపెను. అసభికారసంఘముగ నిశ్చయించుటకు గవర్నరుగారి యభిప్రాయము అందగలదు ఈ కమిటీను విద్యము గల్గులను. మీరు కలకత్తాలో జూలై ప్రారంభమున సమావేశ మగుదురు. ఈసంవత్సరములోపున నిజ నికన సమర్ప పవలయును.

జూన్ 10 వ తేదీ శనివారమునాడు సిమ్లానగరమునందు జూలై థే గుల విచారణసంఘము సమావేశ మయ్యెను. ఆదివారమునాడు కూడ వాడు సభ జరిగి. ఈరెండి రోజులు చిత్తరికే నికనుండు వారు కొన్ని సూక్తులను చేసిరి. రేవు కమిటీవారు తిరిగి కడపటిపర్యాయము సమావేశమై ఇంక కొన్ని సవరణలను చేసి నివేదికను భారతప్రభుత్వమువారికి పంపివేయుదురు. అనేకవిషయములలో నికమిటీసభ్యుల కభిప్రాయభేదములు కలుగరదని తెలియుచున్నది.

సిక్కుల రాయభారము

సిమ్లా 13:—పంజాబులో ఉన్న అకాలీయద్యమము నుగూర్చియు, గురుద్వారా ప్రబంధక కమిటీవారి పనిగూర్చియు తెలియజేయుటకు, సిక్కులు, పూర్వ ప్రభుత్వములకు పూర్వ వ్యాపకాదిగారు (ఉద్వేగము) పంజాబుకాసునభవ అధ్యక్షులైన సర్గార్ మహతేరుసింగుగారి యాజమాన్యమున ఉత్తరహిందూస్థాన సంచాము నలుపుచున్నారు.

వీల కడచిన ఆదివారమునాడు సిమ్లాలో ప్రకటించిరి. నిర్మితినియు ప్రజలు బహిష్కరణలో నిక్కురాకావాళును గొలిచిరి. గాత్రులూపు ప్రతిఘోషించుట సభాపతిగారు ప్రకటించిరి. అధికారులు సిక్కుల యుద్ధమునగూర్చి సభాపతిగారు తెలియజేయుచున్నారు. వారిని అత్యంత బాటి మనముద్దహరితత్వమును ప్రకటన తెలియజేయుటకు యత్నములను జేయుచున్నారనవచ్చును. మహతేరుసింగుగారి నుడివిరి. అకాలీసిక్కులు సురంగిలించుబోధాను కల్పించారు. తన వలన సాగరవాహనీధానములప్రకారము ప్రకటించి దౌర్జన్యమునకు బోక నేతరుదేయనకుగవర్నరాజ్యమునుసాగించుటకు కృతినీయులేరి. పంజాబులో అకాలీసిక్కులు సిక్కుగవర్నరుకు ఘోషించిన సమకట్టరము వదలి శుభావర్తనగిరి. ప్రాచీనరాజ్యములు పడి పోవుటకు కారణము మహమ్మదీయులైననీని సిక్కులైనకేలు ఎవరో ఒక తెలివారిచే నడిపించుటయే యని హిందూదేశ ప్రభుత్వవాదియులు తెలుపుచున్నవారి.

భారతదేశము భవిష్యత్తు

మొదట భారతదేశము గాంధీగారు సూచించిన రాష్ట్రముల గల్గి కలంబున. దానిక్రింద అన్ని తెలలవారును సభిభావముతో మెలగెదరు.

దేశాలయపు సంగ్రహము

గురుద్వారా పరిష్కార సంఘమువారికే దేవాలయపు సంస్కరణములనుగూర్చి దొంగిలించు అధికారము గలదని. వారికే ఏ మార్పులను జేయు యధికారము గలదని. పంజాబు, ప్రభుత్వము వారు సూచించిన గురుద్వారాస్థలములకు అంగీకారము. గురుద్వారా సంఘమువారి కోర్కె ప్రకారము అట్టమును గలది చేసినగాని సిక్కు తెరము, అంగీకరింప రాదనిరి. గురుద్వారా సంఘమునందు తనకు విద్యాసము గలదని తీర్మానము చేయబడిన. సిక్కు లందరును కృతజ్ఞులును భరించి విధిని గూర్చి గూడ తీర్మానించిరి.

బొంబయి విద్యాకాభిధికారి నివేదికము

విద్యార్థులు తగ్గిపోవుట

బొంబయి, జూన్ 13:—బొంబయి రాజధానిలో విద్యాభివృద్ధి గూర్చి విద్యాకాభిధికారి 1921-22 నివేదికమును గవర్నరుకు ప్రభుత్వమువారు దానిని నియంించు ఇట్లు అభిప్రాయపడిరి:—

రాజధానియందలితన ప్రాథమిక పాఠశాలలు హెచ్చిరి. కాని గుజరాతులో మాత్రము హెచ్చలేదు. ఈప్రదేశము ఇతర భాగములకంటె ఎక్కువగా అసహాయద్యమ బాటి తగ్గినది. ఇక్కడగూడ విద్యార్థుల సంఖ్య హెచ్చినది. కాని ఈ ప్రతిభాధికము లేకున్నపుడు హెచ్చుటలో బాధరంభ్య అభివృద్ధి గాతెను. అసహాయద్యమముచే ప్రాథమిక విద్యకు యభ్యంతరము ఎక్కువ గలదు పాఠశాలలు 65 తగ్గి. 82000 విద్యార్థుల సంఖ్య 76000 కు తగ్గెను.

10 వ తేదీ శాశ్వతము మలగారు కలెక్టరు ఆర్. హెచ్. ఎల్లిస్ ని. సి. ఎస్ గారు జిల్లాలోను మందిరములలో నొక దర్బారునాడవి భాగవతమార్ కల్పితి మొందుట సాహెబు, రావు బహదూరు పి. రామకృష్ణ, రావు సాహెబు కె. శ్రీనివాసరావు. బి. ఎ. గార్ల గుణవిశేషములను ప్రశంసించి వారి కన్నులను, విరుదవిన్నాముల నిర్వివేదిరి. వారు ప్రభుత్వమునందు తమకుగల కృతజ్ఞతను తెల్పిరి.

కొచ్చికసంస్థానాధీశుడు, వారిసతీత్వము,దివాన్ శారా యణమినజ్, సర్వాధికారి గార్లతోగూడ 18 వ తేదీన హిందూనుండి ప్రత్యేకరాయలలో ఎర్నాకులను చేసెను

ఆంధ్రపత్రిక

1922-వ సం॥ జూన్ నెల 14-వ తేది

బుధవారము

ప్రస్తుత పరిస్థితులు

ప్రస్తుత పరిస్థితులు దేశహితైక జీవనమునందు నందిగిరికిని సంతోషభావములను గారణములగు చున్నవి. అధికారవర్గమునందును మితవాదవర్గము నందును జాతీయవర్గమునందును పరిస్థితులపట్లను భేదాభిప్రాయములు గలవు. ఎవరేమి చెప్పినను ఎవరేమి చేసినను దేశమునందు ప్రశాంతినిగలదు. ప్రశాంతిని కధికారులు వారి దండనోపాయము గారణ మని యానందించుచున్నారు. మితవాదులు వారి యధికారబల తంత్రముని సంతసించు చున్నారు. జాతీయవాదులు ప్రజాహృదయమునందు ప్రక్షిప్తముగ నున్న యహింసాధర్మ మని ప్రతిపాదించు చున్నారు. ప్రశాంతినిగలదు గాని సాధనము. అధికారుల నిర్బంధములు యధావిధిగ సాగుచున్నవి. అధికారులు స్వల్పమైన సేవలకు సముతము తీరమైన దండనమును విధించుచున్నారు. మద్యపానవిషేష పు గస్తీల సంబంధమునను ఒడవత్తు పు గస్తీల విషయమునను విధిపబడుచున్న రిక్ష అధికార హృదయము నావరించిన పరిమాణాకారమునకు నిదర్శనములుగ నున్నవి. మేజిస్ట్రేటు సాధునిగు గారు అ కా లి సి క్కు ఖ ర కు సింగు గారి విషయమై వ్రాసిన తీర్పు అధికారవర్గము నావరించిన యధికార పితాచ స్వభావమును విశదము చేయుచున్నది. లక్ష్మీ జెయిలునందు గల నైహూ మాలవ్యగార్ల పుత్రులను జూచుటకు జెయిలు అధికారి నైహూ మాలవ్యగార్లను ప్రతి పేధించెను. అధికారులు శాంతిసంరక్షణవ్యాజమునను విధించుచున్న దండనములును నవలంబించు చున్న నిరంకుశ విధానమును ప్రజల నెదుర్కొనుచున్న నిర్బంధబలమును దెలుపుచున్నవి. నిర్బంధవిధానమును సవరణము సమర్థించెడి న్యూ ఇండియా పత్రిక సముతము ఈ క్రింది భావములను దెలుపుచున్నది:—

“ప్రతిదండనావాసన గల దండనోపాయమును మేము తరుచుగ నిరసించితిమి. ప్రభుత్వమున వ సరముగ ప్రజల కుద్రేకమును నిపుడు సముతము గలుగజేయుచున్నది. ప్రస్తుత పరిస్థితులను ప్రభుత్వము తమ కనుకూలముగ జేసికొనుటకు వెంటనే రాజనీతిని మార్చవలయును.” అధికార వర్గము సకల విధములను ప్రజాహృదయము నందు భయ భ్రాంతులను గలుగజేసి అసహాయోద్యమబలమును నిర్మూలముచేయ సమర్థుడని దండనములు బెడరింపులు మొదలగు రాజ్యాధికారములు విశదముచేయు చున్నవి. అధికార నిర్బంధములు నిరుత్సాహమును గలుగజేసినను అసహాయోద్యమ ప్రతాపము మాత్రము దేదీప్యమానముగ వెలుగుచున్న విధమును దేశపరిస్థితులు విశదము చేయుచున్నవి. మితవాద వర్గమునకును అధికారవర్గమునకును నిరుత్సాహము మాత్రము గోచరంబగుచుండును. జాతీయవాదులు శాసనతీర్మాన విధానమును విరమించినను సధికారవర్గము నిర్బంధవిధానమును విరమించలేదు. మితవాదవర్గము

జాతీయ హృదయవర్గమునందు నిరుత్సాహముదయించినదని అధికారవర్గమువలె మితవాద

వర్గమును నానందించుచున్నది. ప్రజాహృదయముత్సాహపూరితమై కార్యవిధానమునకు గాని శాసనాతిక్రమణమునకు గాని పూనుకొనునపుడు దేశమును వారరాజకమయము చేయుచున్నా రని మితవాదమిత్రులు నిందించుచుండురు. శాంతిమార్గమునను బార్డోలివిధానమును పూరణముచేయ సమర్థుడని ప్రజలయందుత్సాహములేదని మితవాద మిత్రు లాక్షేపించుచుండురు. ఈస్థితికి దా మేకారకులని మితవాదుల కింకను దోచకుండుట విచిత్రముగ నున్నది. సో శంకరం నాయుగారి లేఖలు గ్రంథము నిరంకుశాధికారవర్గమునకు గలుగజేసిన బలము రాజకీయవేత్తలకు దెలిసి యున్నది. సంతోషభావముతో నల్లాడుచున్న ప్రభుత్వమునకు శంకరంనాయుగారి రంకుశమును గలుగజేసిరి. నేలకొలిది దేశసేవకులు కారాగృహములందు గుండుచున్నపుడు ప్రభుధర్మపరాయణులైన మితవాదప్రముఖులు వారి విమోచనమున కెమి చేసిరో దేశమునకు దెలియకున్నది. శాంతికాముడైన గాంధీమహాత్ముని దండనమునైనను ఖండించుటకుగాని నిరంకుశవిధానమును నిరసించుటకుగాని వారికి పలుకుబడిగల శాసననిర్మాణ సభలయందైనను మితవాద ప్రముఖులు చేసిన మహత్కార్యము లేదు. ఐనను జాతీయవాదులు చేతులు ముడుచుకొని స్వరాజ్యసంపాదనమున కేమియును జేయుటలేదని యాక్షేపించుటకు మాత్రము మితవాదులకు శక్తి గలదు. నిర్మాణవిధానమునందు విశ్వాసము లేకను శాసనసభలయందును సభాసభ వేదికలయందును పత్రికాప్రచారమునందును విశ్వాసముగలవారిలకు బార్డోలి విధానమునందు విశ్వాస మెప్పటికిని గలుగదు. ఆక్షేపణలకు మాత్రము విలుగలుగును.

నిర్మాణ విధానము

గాంధీ మహాత్ముడు రాజకీయ రంగమునందు జ్ఞానయోగమునకును కర్మయోగమునకును సమాన ప్రతిపత్తిని గలుగజేసెను. నూరుమాటలొక కార్యమునకు జాల వను ధర్మమును గాంధీ మహాత్ముడనుభవము వలనను గనుగొనెను. కర్మయోగ పరాయణులైన చాళిష్య సభ్యత్వమున కీవిధాన మశ్వసరంబుగ నున్నది. అధికారవర్గము తీర్మానములకు సమాధానమును సులభముగ జెప్పగలదు. కార్యములకు ప్రతికార్యముమాత్రము సులభముగ జేయజాలదు. ప్రజల నిర్మాణయోగము సధికారుల నిర్బంధయోగము మాత్రమే ప్రతిఘటింపవలసియున్నది. నిర్మాణయోగమునకును నిర్బంధయోగమునకును గలుగుచున్న సారంభమునందు నిర్బంధమునకు తాత్కాలికవిజయము సంప్రాప్తమైనను నిశ్చయవిజయము నిర్మాణయోగమునకు గలుగుట తక్కుము. ఖద్దరు నిర్మాణమునందు నిత్యవిజయము గలదు. ఖద్దరు నిర్మాణమునందు గల భావవిజయము రూపవిజయము శాసనసభలయందును పాశ్చాత్య సభ్యత్వమునందును వ్యామోహముగలవారికి గోచరము గాదు. కాని దేశపరిస్థితులను నూత్నదృష్టితో నవలోకించెడివారికి ఖద్దరుప్రభావము విశదముగ నున్నది. ఖద్దరు వస్త్రధారణము భారతజాతీయ స్వాతంత్ర్యచిహ్నముగ బరిణమించినది. ఖద్దరువస్త్ర మాత్రమయమనయోగమునకును స్వాతంత్ర్యమునకును గౌరవమునకును చిహ్నముగ బరిగణింపబడుచున్నది. ఇతరవస్త్రములను ధరించువారు సముతము ఖద్దరు వస్త్రధారుల సభించించుచు విదేశవస్త్రధారణమునకు సిగ్గుపడుచున్నారు. స్వరాజ్యనిర్మాణవిధానమునందు కోట్ల కొలది ప్రజలు స్వరాజ్యయోగమును పూనుటకు ఖద్దరు

నకు మించిన సాధనాంతరము లేదు. ఖద్దరు సాధనము భారతీయులకు ప్రత్యక్షముగ నాశ్చర్యకామ్యము గలుగజేయుచు ప్రభుత్వహృదయమునందు భయభ్రాంతులను గలుగజేయుచున్నది. ఖద్దరు బాణము సప్తసముద్రములను దాటి సామ్రాజ్య సానమైన గ్రేటబ్రిటనునకు బ్రసరించుచున్నది. ఈ బాణప్రభావమును గ్రహించుట సామాన్య లకు సాధ్యము గాకపోయినను ధీమంతులకు సాధ్యమగును. శాసన తీర్మానమున కవసరమైన నిగ్రహము ఖద్దరు వస్త్రధారణమునలన గలుగుచున్నది. ప్రజాహృదయము నావరించిన పరావలంబనను పోయి ఆత్మావలంబన మేగ్గుడుటకు నిత్యప్రత్యక్షమగు చుండెడి ఖద్దరు వస్త్రధారణము పరమ సాధనముగ నున్నదని ప్రజానుభవము విశదముచేయుచున్నది. ఖద్దరు స్వరాజ్యమునకు కేవలము సాధనమే కాకను సాధ్యముగ సముతమున్నది. దీనియందాధిక సమస్యయును రాజకీయ సమస్యయును ధర్మ సమస్యయును నిమిడియున్నవి. ఖద్దరును జనసామాన్యము దాల్చుచున్న స్వరాజ్యము ప్రజలకువలె సధికార వర్గమునకు గోచరంబగుచుండును. లక్ష్మీయందు కూడిన యఖ్యభారతసభాజాతీయోపసంఘము ప్రతిపక్షమునా యోపాయములందు జిక్కువకకు బార్డోలి విధానము నాచూచుట శుభకరముగ నున్నది. బార్డోలి నిర్మాణవిధానము సాధ్యమైనపుడు శాసనతీర్మానము సులభ సాధ్యము గాగలదు. శాసనతీర్మానమున కవసరమైన పరిస్థితు లేర్పడినపుడు శాసనతీర్మాన విధానము స్వయముగ నవతరింపగలదు. ఖద్దరునిర్మాణవిధానమునందు దేశమున కంతకును చేతులవిడిచి గలదు. సుఖరాధ్యమైన పనిని జేయుచున్న ప్రజలు దురాధ్యమైన శాసనతీర్మానమును జేయుట యసంభవము. ప్రజలు లక్ష్మీ నగరమునందు జేసిన తీర్మానానుసారముగ నిర్మాణవిధానమును వెంటనే పూర్తిచేసిన స్వరాజ్యమును సంపాదించగలరు. అధికారుల నిర్బంధములు మితవాదుల నిరసనములు సంతోషాత్ములసందేహములు ప్రజల నిశ్చయమును మరల్చజాలవని ప్రజాహృదయమునందు దినదిన ప్రవర్థమానం బగుచున్న కార్యచరత్వము ప్రశాంతిస్వభావము వ్యక్తము చేయుచున్నది. అహింసా సత్యములు సకలనిర్బంధములను నిర్మూలము చేయుటకు జాలియున్న విధమును సధికార నిర్బంధములు విశదము చేయుచున్నవి. అధికారుల భయమే నిర్బంధములకు గారణము. అధికారు లేమి చేసినను ప్రజలుత్సాహ పూరితులై లక్ష్మీ తీర్మానమును పూర్తిచేసి శాసన తీర్మానాధికారులై స్వరాజ్యస్థాపనమును జేయుచుండుగాత!

ఆస్ట్రేలియా భయము

ఆస్ట్రేలియాదేశమును తెల్లమయము జేయవలయునని, శ్వేతజాతుల యుద్దేశము. ఈ యుద్దేశమును శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు భంగపరుపదలంపలేదు. తమ యిచ్చవచ్చిన ఏర్పాట్ల జేయుటకు తెల్లవారలకు హక్కు గలదని, శాస్త్రిగారింగీకరించిరి. ఇక, ఆస్ట్రేలియాలో నివసించుచున్న భారతీయులకు తెల్లవారలతోపాటు సమానపు హక్కుల నొసగుట రెండవవిషయము. ఆస్ట్రేలియా కాపురస్తులయిన భారతీయులకు హక్కులు లేకుండుట, సామ్రాజ్యసమాజీ తీర్మానములకు భంగకరమని శాస్త్రిగారు మెల్బోరనునందిచ్చిన

యువన్యాసమున నూచించియుండిరి. హిందూదేశమునందు, భారతీయులకు లేనిహక్కులను ఆస్ట్రేలియావాసు లనుభవించుచున్నారని, శాస్త్రీగారు తారతమ్యము జూపిరి. వలసరాజ్యములవా రొక్క ప్రశ్న నడుగవచ్చును. స్వదేశమునందే ఇతరదేశ ప్రజలకన్న తక్కువహక్కులు గల భారతీయులు, ఇతరదేశములలో సమానపు హక్కుల నెటుల గోరెద రను ప్రశ్న గలదు. శాస్త్రీగారు రొకవిధముగ నభయ మొసగిరి. ఆస్ట్రేలియా భారతీయులకు పౌర స్వపుహక్కుల నొసగినంతమాత్రమున, ఇట్టి హక్కుల నేరమకుస్వదేశమున ప్రసాదించుమని గోరుటకుభారతీయులకు ప్రోత్సాహముండదని, శాస్త్రీగారువ్యక్తపరచిరి. దీనియర్థమేమి? ఆస్ట్రేలియా భారతీయులకుస్వాతంత్ర్యములభించిన భారతీయులు స్వదేశమున గూడ స్వాతంత్ర్యము గోరుదు రను భయము, ఆస్ట్రేలియాలో తెల్ల వారినిపీడించుచున్నది. హిందూదేశము స్వాతంత్ర్యము బడయుచో, ఆస్ట్రేలియాదేశ మిప్పటివలె భారతీయులను చులకన జేయుటకు వీలుండదు. హైందవస్వాతంత్ర్యోద్యమమునకు వలసరాజ్యములవారు గూడ విముఖులే. హిందూదేశము పరాధీనముగ నుండునంతవరకే తమ యాటలు సావచ్చునని, వలసరాజ్యముల వారికి గూడ తెలియును. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు ఇండియా ఆటవస్తువుగ నున్నది. దానిని తమ లాభముకొరకు ఇతరభాగములవారు పయోగించవచ్చును. అక్కర దీనినవిమృత ఆవల భారవేయవచ్చును. నానాగాత్రీసంఘము, సామ్రాజ్యసభ, వామింగుటను. జనోవా, హేగు సమావేశములు మొదలగు గొప్పసభలయూను, హిందూదేశమున కొకవంక స్థానమొసగబడుచుండును. వీనిసభ్యత్వము నుపహించినందులకు, ఫలితముగవ్యయమునుమాత్రముహిందూదేశముననుభవించుచున్నందును. వేరొకవంక భారతీయునికి వలస రాజ్యములలో నిలువనీడలేకుండును. మనుష్యమాత్రునిగ నాతనిని పాటించును. స్వదేశములో నాతనికి స్వాతంత్ర్యము మృగ్యము. ఇట్టి స్థితిలో హిందూదేశమునకు చేకూరిన ప్రయోజనకారము లన్నియు, కృత్రిమము లనియు, నిస్సారము లనియు స్పష్టమగుటలేదా?

ఆస్ట్రేలియాకు గల భీతి, "ఏజ్" అను పత్రిక యందు స్పష్టపరుపబడెను. కొలదిమంది భారతీయులకు పౌర స్వపుహక్కులను ప్రసాదించుటకు ఆస్ట్రేలియాకు అభ్యంతరము లేదట. కాని, ఇట్టిపౌరస్వము నొసగుటవలన, దక్షిణాఫ్రికాకనడాదేశములలో నిభారతీయులు దీనిని అభావపరచుకొని బలమగు నాందోళనము జరుపవచ్చు ననియు, ఆ దేశములందు హైందవసమస్య ఇదివరకే సంక్లిష్టముగ నున్నదనియు, "ఏజ్" పత్రిక భయపడుచున్నది. ఆస్ట్రేలియాలో సమాత్రము సందు విడిచినను, దక్షిణాఫ్రికా మొదలగు భాగములలో భారతీయులు తమ హక్కులకొరకు పోరాడెదరను భయము వ్యాపించియున్నది. ఇది మాత్రమే గాదు. హిందూదేశస్వాతంత్ర్యము కొరకు, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిని బలవంతపెట్టుటకీపౌరస్వము లుపయోగపడునేమోయను భీతిగూడ "ఏజ్" పత్రికను శాధించుచున్నది. హైందవ స్వాతంత్ర్యసమస్య బ్రిటిషు ఇంపీరియల్ అధికారులను, అధినివేశ రాజ్యాధికారులనుగూడ భయపెట్టుచున్నదనుట స్పష్టము. భారతీయులు సామ్రాజ్యమునందు దూషిగము జేయుటకు, ఎవరికిని ఆక్షేపణలేదు. వారికి స్వదేశమునందుగాని, పరదేశములందుగాని స్వాతంత్ర్యము లభించుట ఎల్లరకును ఆక్షేపణయే. ఆస్ట్రేలియా కామరు వెల్తునందు నివాస మేర్పరుచుకొనిన భారతీయులకు హక్కులు లేకుండుట అసభ్యముగ నున్నదనియు, మొసపాటమి

యాలో నివసించుచున్న భారతీయుల స్థితి ఇంత కన్నను బాగుగ నున్నదనియు, దెలియుజెక్కుటకు వచ్చిన ఆర్మీ అను క్రైస్తవమతభాగకుని, ఫెకరల్ అధికారులు దేశములో దిగినియకబోయిరి. శాస్త్రీగారివంటివారిని ప్రత్యేకముగ గౌరవించినను, ఇతరులకట్టిపౌరస్వముల నొసగరని, జేబుపడుచున్నది. వలసరాజ్యములవారి యభిప్రాయ మేదియో స్పష్టమగుచున్నది. శాస్త్రీగారి పర్యటనమువలన భారతీయులకు శాశ్వతలాభము గలుగదని, వేరుగ తెలుప నక్కరలేదు. తెల్ల ఆస్ట్రేలియాపద్ధతి, తెల్ల అధికారపద్ధతి యధేచ్ఛగ నాగుననుటకు సుదియములేదు. ఇందుకు ఆక్షేపణ యసలే లేదు. ఇక భారతీయులకు పౌర స్వపుహక్కుల నొసగుచో, హిందూదేశమున స్వరహితాలనము గోరుట కది ప్రోత్సాహ మొసగునని ఆస్ట్రేలియావారాక్షేపించుచున్నారు. ఈ యాక్షేపణ బ్రిటిషు ఇంపీరియల్ అధికారులకుగూడ పరమామీదము గలిగింపగలదు.

ఇట్టిస్థితిలో హిందూదేశ మెరుచేయవలయును? ఆస్ట్రేలియావారు తమదేశమును శ్వేతమయము గావించి, ఇతరపక్షములవారిని అడుగుబెట్టినయక బోవుచో, ఇతరపక్షములచే నాక్రమింపబడినభాగములు తెల్లవారల నటులనే రక్షింపని, జన్మిను పత్రిక నూచించుచు శాస్త్రీగారి మెత్తదనమును అధిక్షేపించుచున్నది. దీనియర్థము భారతీయులను ఆస్ట్రేలియాదేశము బహిష్కరించుచో, ఆస్ట్రేలియావారిని హిందూదేశము బహిష్కరింపవలె ననియేగద. ఈసూచన సిద్ధాంతమునను బాగుగనే గనపించును. ఆస్ట్రేలియాకు భారతీయులను బహిష్కరించుట కధికారము గలదు. కాని, తెల్లవారలను బహిష్కరించుటకు, హిందూదేశమున కధికారము లేదు. తెల్లజాతులపై తగు ప్రతిక్రియలకు బూనుటకుగాని, తన తనయులహక్కులను కాపాడుటకు గాని, హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము లేనపుడు ఎంత విలపించిన నేమి ప్రయోజనము? వారి మొర లిడివరకునలెనే అరణ్య రోదనములగును. ఆకారణముచేతనే, భారతీయులు ముందుగ నింట స్వాతంత్ర్యము బడయవలయును. ఇంట గెలిచిన, రచ్చకెల్లుట సులభము. స్వరాజ్యమును వెంటనే సంపాదించవలసిన యాచార్యకృతిని నిరూపించుటకు ఈందర్శన మొక్కటి చాలదు. పలుకూటలేలే? అన్నికత్తుములవారును తమతమ విశేషములను వెరుకకుబెట్టి, దేశము త్వరితముగ స్వరాజ్యమును పొందుటకు తమశక్తినితమ ఈ తరుణమున వినియోగించుట పరమధర్మము. కాలమును వృథాచెచ్చుట, స్వదేశమునకును భావిసౌతలి వారికిని ద్రోహ మొనర్చుట యగును.

నాయకుల వ్యవహారము

కాంగ్రెసుకునిటీ తీర్మానము ననుసరించి, దేశపరిస్థితులను కనుగొని, ఆగస్టు 15-వ తేదీన కంకర్తలో జరిగెడి సభలో నివేదించుటకు, హక్కిం అబ్దుల్ ఖాను, మండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, సి. రాజగోపాలాచారి, వికల్ భాయి వంటిలు, సేత్ ఫోటాసి, సేత్ జనుకలాల్ బహాద్, డాక్టరు అస్సానీగార్లు నియమితు లయిరి. వీరు జూలై 1-వ తేదీనుండియు పని ప్రారంభితురు. కేటికరము వీరు డిల్లీనగరమునందు సమావేశమై, కార్యక్రమమును నిరూపితురు. నాయకుల వ్యవహారము లన్ని రాష్ట్రములలోను కార్యోత్సాహమును పురికొల్పునని తలంచెదము. ప్రతిరాష్ట్రమువారును ఇతర రాష్ట్రములవారిని మించి పనిచేయుటకు పోటీపడవలసివలెనుగానియే. నిర్మాణ కార్యక్రమమును పూర్తి జేయుటకు ఒకరికన్న నొకరు ముందుకు

అడుగుబెట్టవలయును. అప్పుడే సత్యరాభివృద్ధి కవకాశ మేర్పడును. కాంగ్రెసు వర్క్సుకు కమిటీ వారు నూచించినటుల, రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము లన్నియు, నిర్మాణ కార్యక్రమము ఎంతవరకు పూర్తి యగుచున్నదో ప్రకటించవలెను. లేనియెడల, ఎంతవరకు పని జరిగినదియు, ఎంతవరకు జరుగవలసినదియు నిర్ణయింప వలనుపడదు. ఇట్టిప్రకటనవలన స్పష్ట కవకాశము గలుగును. ఒకరాష్ట్రమువారు నిర్వహించిన ఘనకార్యము లితరరాష్ట్రములలో కార్యోత్సాహము గలుగజేయును. తగు సంచలనము జూపక మందగమనము జేయుచున్నవారలకు, తోడిరాష్ట్రముల సంచలనము సిగ్గుగలుగజేసి చురుకు పుట్టించును. నిర్బంధముల ప్రయోగమును, దాని ఫలితమును గూడ ప్రచురింపవలెనని, వర్కింగుకమిటీవారు కోరుగ న్నారు. ఇందువలన స్పష్ట ప్రయోగభీతి దొలగిపోగలదు. తానుసించుట కిది సమయము గాదు. ప్రతి కాంగ్రెసుసంఘమును, చాకచక్యముతో బనిచేసినయెడల, ప్రజాభీష్టము నెరవేరుట కాటంక ముండ నేరదు.

బర్మా సంస్కరణములు

పార్లమెంటునందు చర్చ
అందనుబాక 12. — బర్మా సంస్కరణముల ప్రచారకమగుచిన నిబంధ లను కామన్సులభివారామోదించిరి.

బర్మాకు, గతర్షన పరిపాలనక్రింద బొకరాష్ట్రముగ జేయబడెనని తెలుపుచు గన్నరు తెవలగా రంపిన చిత్తునిబంధము ఈ క్రింది సవరణలను అంగీకరింప జలెనని వింటర్స్టను ప్రభువు గోరెను. (1) బర్మాయన్నికల నిబంధనలను. దు ఓకటవ విభాగమున 4 వ నిబంధనలో "రంగూన తెరలూ, రంగూన భారతీయులు, మాండలే" అను వానిని తొలగించి "జమనాభ్యుక్తరెనియులు గల" అని చేర్చురెను. (2) కార్లగ నిబంధనలు. దు 2 వ విభాగమున 2 వ నిబంధనను. (3) ఒక కాలముందు "జెనై" అనుదానిని తొలగించి "జెనై పురపాలక సంఘము గా" అని చేర్చురెను.

కభవారు నిబంధనల సంగీరి చిరి.

వింటర్స్టను ప్రభు ప్రసంగము

తీర్మానము నుపాదించుచు వింటర్స్టను ప్రభు విట్టు తెలిజెను. ఈనిబంధనలు 1920 సం॥ నందలి నిబంధనలలోకి యుంజెను. కొన్నియుభ్యుహాసము మాత్రము గలవు. ప్రస్తుతనియరు నులందు బర్మాయందు స్త్రీలకును డ పురుషులకతలేనే యున్నవెవాక్కు గలదు. భారతీస్త్రీలను బర్మాస్త్రీలను చాల భేదముజగలవు. ప్రజాజీవితముందు బర్మా స్త్రీలు యెక్కువ పాత్రనుబడించారు. భారతీదేశమునందు డిట్లు గాదు.

భారతీదేశమునందు కంటే బర్మాయందు రెండు ముఖ్యకాభియ జేశముల కళ మొదలగునవి. అటవికాభియ, యూపికునుల విద్యాకాభియ చుక్కుపొలక్రింద నుండును.

ఎన్నికల హక్కు

బర్మాకుందు రెండుపక్షుల నిర్వహణ కంకరిని ఎన్నికల హక్కుండును. దీని ననుసరించి బర్మాకుందు 80 టెలుల ఎన్నిక కార్లు బయలుదేరుదురు. వీరిలో 22/3 వంతులు పల్లెటూరి వాసులు. ఎన్నిక కార్ల కళదును 21 కర్షకుల వచుచునగా 18 కర్షకులే చాలును. బర్మాయందు సామాన్యుగా నివయస్సునకేరెను పన్నుల నియననిన స్థితికి వచ్చుచుండురు.

సా.భి. ప్రాతిభ్యుకొరకు చాల సంఘములు గోరుచున్నవి. కొన్ని సంఘములకు ప్రాతిభ్యముండట కిది యొక్కటియే మార్గము నని మయమొ పన్న కొనవలసియున్నది. ఈ విషయము న పీలు ప్రభువు తో చుప్రతిందినె. అందుకు కాను, ఒక్కొక్క క్రికీ ఒక్క వోటు కంటే సభికుగ నుండ దని నిబంధనల నువరింపెను.

ఈ నిబంధనల క గీరించినయెడల, సామన్యునందు భక్తకంటె భిన్నమగుటలు కనించు ప్రశ్నకయందు స్వోచ్ఛిత పరిపాలనాకీ సభివృద్ధి జేయబడును పార్లమెంటువారు ఒక అడుగు ముందు వేయుచున్నారు.

గత శతాబ్దము పొడుగునను సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారు సామ్రాజ్యబలమునకు భంగకరముగాని విధమున తమ ఆధికారములను సామ్రాజ్యమునందు ఇతర బాధ్యతాయుతప్రభుత్వముల కొరకునున్నారు. సామ్రాజ్యబలమునకు భంగము లేకుండ సామ్రాజ్యమునందలి వివిధభాగములను కలిపి కట్టుకొని వచ్చుట కిది యొక్కటి యేమాత్రమని వింటున్న ప్రభువు నుడివెను.

చర్చ

ఈ విల్లు ఆమోదించబడుట యోగ్యమనగ నని కనలు పెట్టివుండు గారు నుడివిరి. ఈ విల్లు అభివృద్ధి విముఖముగ నున్నదని జర్మీయు చెందుచున్నారు. కాని భారతదేశమునందలి ఇతర రాష్ట్రముల పరితంబై ఈ విల్లు కంటే బహుశాస్త్రము చాల బ్రష్మశక్తియు పడించును. ఎన్నికల హక్కులను ప్రజా యత్రాభివృద్ధియు గమనించినయెడల బహుశా నిజమగు ప్రజా పరిపాలనాప్రభుత్వము లభించుచున్నది. ఇట్టి సంస్కరణల నూచి, చివరకు పెట్టివుండు గారు ఎ. బి. వైలుగారి భింపిరి.

అటవీశాఖ ఇంకను ప్రభుత్వానుభవమునకు యందు నని నమ్మినవని మేజరు స్టీన్ గారు దెలిపిరి.

అపొత్యకర మగు ద్వంద్వప్రభుత్వధానము నికలైనను మాన్యులనినదిని డర్ చాల్సు యేటుగారు నుడిపిరి.

అటవీశాఖను ప్రజాశక్తి మొదలగు చాల పౌర బాటను అపొత్యకరమునకు అనియు అయినను ఈ శాఖాధికారి యను మంత్రి ప్రజాసంక్షేమ లాంగ్రి అనిచారితముగ అడవులను అందరకును గుత్తేకురావని ప్రభుత్వమువారు ముందు హెచ్చరింపలేననియు డర్ థానును బెన్సెటుగారు నుడిపిరి.

కమెంట్. గౌరవగారు ప్రసంగించుచున్నదివిరి:— బహుశా ఇంకను భారతప్రభుత్వమునందనే యున్నది గాని స్వాంత్ర్య అధినివేశస్థానమును పొందిలేదు. జర్మీయులకు ప్రత్యేక హక్కులు లభింప. జర్మీయుల క్రమపరిణామము భారత పరిణామమువలె గాక పేరుగనుండును. బహుశా అటవీపరిపాలన ప్రపంచ పరిపాలనలోకెల్ల చాల నత్తువైచునైది. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును లెగించుటకు ప్రయత్నింపలేదు అట్లు గానియెడల జాతి ద్వేషము జనించును. సంస్కరణలు నెత్తిపైకరముగ నున్నవి. అన్ని పక్షములవారును వీనినిజయప్రదముగా నాంగికెదరిన నమ్మె దను.

ఈ సంస్కరణలవలన బహుశా అటవీ పరిశ్రమలు నాశన మగుచేయఁ జూచి డర్. హెగ్గ్ క్రయిగుగారు నుడిపిరి.

వింటర్ను ప్రభువు ప్రత్యక్షమిచ్చుచు నిట్లునుడివెను. బహుశా అటవీశాఖను ప్రజాశక్తి మొదలగునకు గుర్తించి చాల నుండినో సంప్రదించితిమి. వారందరను ఇందులకు సమ్మతించిరి. బహుశా ప్రభుత్వమువారు మాత్రము దీనిని ఒప్పుకొనలేక యొప్పుకొనిరి. అటవీశాఖను ప్రజాశక్తి మొదలగు అపొత్యకరమే యనుసంగతి నిజము కాని కొంతయ పొయము నెదుర్కొనకయే యేపనియు జరుగఁ జాలదు. అటవీశాఖను ప్రజల యధీనమొనర్చు విషయమునబట్టియే ప్రభుత్వమువారి కదనదిభి ప్రాయములను జర్మీయులు పరిశీలించిరి బహుశాగర్వర దెలుపుటచే పీట ప్రభు విందుం కొప్పుకొనలేనదిచ్చెను.

శాస్త్రీగారి పర్యటనము

భారతీయులకు సమానహక్కులు

మెల్బోరను జూన్ 12:—రాజ్ కలలోనియూ ఇన్స్టిట్యూటుగా రీదెనమున శాస్త్రీగారికి విందొసంగిరి. ఆసమయమున శాస్త్రీగారికి గంభీరోద్యానము నొసంగుచు నిట్లు నుడివిరి. న్యాయ యుక్త మైన యుద్ధము మునై నేనిచ్చుటకు వచ్చితిని. కొంతమంది ఆస్ట్రేలియను రాజకీయజేతలు తమ యుద్ధేతములను విఫలముగ వెలుపుట నాకానంద మొనగెను. ఇచ్చటి భారతీయులకు సమానహక్కులనిచ్చినయెడల భారతదేశమునందు గూడ నట్టి హక్కులను భారతీయులు కొలుటకు ప్రోత్సహించినట్లని యొకవకర్తరలేదు. అధినివేశములందు నివాస చేర్చుటకుకొనిన భారతీయులను క్రొవ్వక జూచినయెడల సామ్రాజ్యసమావేశమున భారతదేశమునకొనిన స్థానమునకు వివిధముగ నుండును. భారతదేశమునందు, భారతీయులైన అనుభవించుటకు వీలులేని హక్కులను ఆస్ట్రేలియను లనుభవించుచుండిరను విషయమును మరచినను, ఆస్ట్రేలియనులందు సమానహక్కులకంటే మేరుధికముగ గోరుటలేదు. విారివిషయమును గాదన జాలక, అందుచూచాను.

ఆస్ట్రేలియనుల అభ్యంతరములు

మెల్బోరను జూన్ 12:—“ఏజ్” అను ఆస్ట్రేలియను వార్తాపత్రిక ఇటుల వ్రాయుచున్నది. ఈపర్యటనమువలన శాస్త్రీగారిని, ఆస్ట్రేలియను ప్రాభిప్రాయమునకును పరస్పర అకగావానకు వీలుండును. స్వపరిపాలనాస్థానమును పొందుటకు భారతీయుల ప్రయత్నములందు ఆస్ట్రేలియనులకు సానుభూతి గలదు శాస్త్రీగారి పర్యటన మిసానుభూతి నెక్కువ చేయువలసి యుండెను. ఆస్ట్రేలియ లోని భారతీయులకు సమాన హక్కుల నిచ్చుటకు ప్రభుత్వము వారు సమ్మతించెడి వారే ననియు భారతీయులు దానిని పుకల్పించుకొని దక్షిణాఫ్రికా కనడా మొదలగు ప్రదేశములం దిట్టి అవకాశనే సాగి పుచ్చును. అచ్చట నీ భారతీయులకు చాల చిక్కులతో గూడియున్నది. అంతయు గాక దీనిని పుకల్పించుకొని సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారిని బలవంతపెట్టి భారతదేశమునందుగూడ ఇట్టి హక్కులకు భారతీయు లావకాశము గావించవచ్చును.

మతిబోధనని అభిప్రాయములు

సిడ్నీ జూన్ 13:—చికాగోనందలి సిరియసులలో క్రైస్తవమతబోధకు డను రెవరెండు అత్యంతగాలి ఆస్ట్రేలియనులందు ప్రవేశించుటకు ఆస్ట్రేలియనుప్రభుత్వమువారును మతము నిరాకరించిరి. సిరియ లనుభవించుచువచ్చుటకుగించి ఆస్ట్రేలియనులందు దుష్ప్రసిద్ధి నీయన యుద్దేశించెను. మెసాటోమియానులందు భారతీయుల లనుభవించుచున్న హక్కులను అధినివేశములం దట్టి హక్కులు నిరాకరించుటయు పరస్పరవిరుద్ధముగ నున్నవని ఈయన తెలుప నుద్దేశించెను.

అయిర్లందు సమస్య

లండను, జూన్ 12:—సార్ల మెంటునభ ఈదీమున లింగి సమావేశ మాయెను. అయిర్లందు సమస్యనుగురించి కామన్సుభయందు చర్చిల్లుగా రీదెనమున ప్రసంగింపవని తెలిపెను. ఆంగ్ల ఆయురభివృద్ధి యువారము లభివృద్ధి నొందుచున్నవి. ఈదీమున అధినివేశముల కార్యాలయమునంద్ జరిగిన ఆంగ్ల ఆయురభి సమావేశమునందు ఆంగ్లా శేషమున, డాక్టరు బెర్నార్డు, (డబ్లిన్ ట్రిబ్యునల్ కలెజ్ ప్రతినిధి) మిట్టెన, డెనో మోరు ప్రభువులుగూడ పాల్గొనిరి. వీరందరను దక్షిణ అయిర్లందు యూనియనిస్టులు. ఈసమావేశ మైనవరకువారే చర్చిల్లు గారు డర్ జేమ్సు క్రయిగుగారితో సంప్రదించిరి.

గ్రీకో - టర్కీషు వ్యవహారములు

కాన్స్టాంటినోపిలు జూన్ 12:—ప్రస్తుతము సామన్య నాకాలముననున్న ఆమెరికను దీప్తాశ్రయ ఆధికారు లిట్లు వెలుపుచున్నారు. డబ్లిస్ గ్రీకులు సామన్యమై ఫిరంగులు ప్రేక్షిస్తవును పొరులలో 90 మంది హతలైరి. స్టాండర్స్ అయిర్ కంపెనీ దీహకు నిష్పంటుకొనెను పట్టణమునందు కొన్నితభాగము పరకురావప్రతి యాయెను. మంగుగుండు సామానులు తీరమునుండి తీ మైక్డూరముననున్నవి. వీని కట్టియపామును సంభవించలేదు.

హేగుసభలు

ఆంగ్ల పరాసు వివాదములు

హేగు జూన్ 13:—హాయింకేకుగారి మెమోరాండమునకు బ్రిటిషువారంపి ప్రత్యక్షతరమునకు పరాసుప్రభుత్వము వారు తిరిగి దీర్ఘప్రత్యక్షతరమిచ్చిరి. వివిధరాష్ట్రములవారును ముందుతరులలో తాము సంప్రదించుకొని ఏకగ్రీవముగా తనవకరులను రష్యనులకు వెలుపుటావశ్యకమని పరాసువారు నూచించిరి. బ్రిటిషువారి ప్రత్యక్షతరము, జెనోవానుందు మిక్రిమండలి రష్యకు పంపిన మెమోరాండమునకు వ్యతిరేకముగ నున్నదని పరాసువారి ప్రత్యక్షతరమున గలదు.

రష్య ప్రభుత్వము వారికి తమప్రభుత్వము నుడిలి స్థలములకు పరిహార మిచ్చిస్తలమును వశపఱచుకొను హక్కు గలదనియు వి. ను ఈపద్ధతి అనుచుగ నలంబింప వలెను గాని గంభూర్షముగ వీనినే అవలంబింపరాదనయు అందు దెలిపిరి. పరాసు వారు నూచించిన విధానమును వివిధరాష్ట్రములవారు ఈగ్రీవముగ రష్యనులకు దెలిపియెడల వారు దాని క గీకరించుదిచ్చదని యు. హేగు సమావేశమునందు రా. కీ కడవయముల చర్చింప రాదనియు, పరాసువారికి రష్యను తీసువలసిన సంగ్రామములు ముగిసేమాత్రమున తగ్గింపజాలవనియు పరాసు ప్రభుత్వము వారు తెలిపిరి.

బ్రిటిషు ప్రతినిధులు

హేగు సమావేశమునకు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము తరపున 40 మంది ప్రతినిధులు రేపునకు జనుమండిరి. ఇందు ఆస్ట్రేలియా ఇండియాకనడా దక్షిణాఫ్రికా ప్రతినిధులుగూడ గలరు.

వైశావేకింగు ప్రజాస్వామ్యవ్యవస్థపదవిని అగ్రస్థింతుటకు లియంగునాంగుగారు వేకింగునకుజనిరి.

జపాను మంత్రివర్గమునందు కాటాయుచిదా, జెర్రలు యెనాషియోగార్లు తమప్రభుత్వస్థానములకు విదేశాంగయంత్రాంగ మంత్రిపదవులంకి యొందురని తెలియుచున్నది. అడ్మిరలు కాటోగారు నాకామొరికింగు ప్రధానమంత్రిగను నుండును.

బ్యాంక్ల సభమువారు కష్టపరిహార సమస్యను సంగ్రామములమై ద్రోచిరి. ఆంగ్లేయులు తమ కావలసిన సంగ్రామములందు కష్టపేషవలె ననియు, తాము ఆమెరికావారి కీడువలసిన యుగముల తీర్చివేషవలె ననియు బ్రిటిషువారికి వ్రాయుచున్నవి.

న్యూయార్కునందు జరిగినవారమువారు ఆకాశము నిర్మలముగ నుండగనే ఆకస్మాత్తుగా నొక గొప్పరుపాను సంభవించెను ఇందువలన వాదాపు 90 మ. ది మరణించియుండును.

సమానన్యాయము

లండను జూన్ 13:—హోము నెక్రటర్, రోనాలు ట్రూగార్లవై విధింపబడిన మరణ శిక్షను తొలగించి ఆరిని పీచ్చి వారి వై ద్వకాలకు పంపెను.

ఒక జాలిషి చంపెనను కారణముచే నీటిపై మరణశిక్ష విధింపబడెను. ఈతడు ఇదివరకు కమానదిబాధికారిగ పనిచేసెను. ఈయన అప్పీలుజేయుగా నది నిరాకరింపబడెను.

ఇదివరకు వైటునతిని ఒకబాలుడు హత్యజేయుగా నాతనికి మరణశిక్ష విధింపబడెను. ఆసమయమున మరణశిక్షను తొలగింపవలె నని యెన్ని మహావర్ణంపినను హోము నెక్రటర్గారికి మనసు కరగలేదు.

ట్రూగారు ఒక గొప్ప వంత యంత్రయొక్క గర్భమున జనించెనని యొకవదలి గలదు. గొప్పవంతకొని సామాన్యలకును న్యాయమును గలన జేయుటయందు దిట్టి పక్షపాతములు గలరు మందులని ప్రజలలో నుద్రేకముగ నున్నది.

దిగులు జేందెనా?

[నేక్లీకక్రీంద మద్రాసు మెయిలు పత్రిక యాటుల వ్రాయుచున్నది]

గతశనివారము మద్రాసుపట్టణము కార్పొరేషను సభ్యులు, మద్రాసులో ఉచితవిద్యుత్ ప్రారంభ విద్యుత్తరమునై చర్చించుటకు ప్రత్యేకసభకు రావలసిందిగ ఆహ్వానింపబడిరి. ఆ సభకు 17 మంది సభ్యులు మాత్రము వచ్చిరి. కొరము లేకపోవుటచే సభ ఆపివేయుటకు. సభ్యులు రాకుండ ఆసిపోవుటకు కారణములే పట్టణములో శాఖ్యములకు నికరకట్టగాని, విందులుగాని ఆలోచన యేమియును లేదు. ఆలోచన యెండవేడిమి గూడ యెక్కువగలేదు. వర్ష మైచులేదు. అయితే సభ్యులేలరా లేదు? వారకేదా ఇరులును భయమును గల్గినదని మాత్రం చూస్తున్నది. మద్రాసులో యద్యతేషను, కమిటీవారు బాహురణ మాత్రము ప్రారంభించినవిద్యుత్తరము యుండలేనని తీర్మానించిరి. బాలికలకుట విచారణయేలేదు. వారలకు విద్యఅంతిగ నవసరము లేనట్లుల కార్పొరేషనుయొద్దకేషను కమిటీ వారుగూడ భావించిరి. మద్రాసు పురస్త్రియ అట్టియనాకరకపు, అన్యాయపు తీర్మానము నంగీకరింపరు. వార తమయుద్దేశము విజయమొనరుటకు హోరాహోరగ పోట్లాడెనమని ప్రకటించి తమ నాయకులను యీ బాలరణమాత్రము విద్యాపాక ర్యముజేయు పద్ధతి అక్షేపణ చేయుటకై కనిపారమువారు కాన్సిలుసభకు పంపిరి. ప్రతిరోధక సభ్యులు స్వీయోద్దేశముల సవర్ధించుకొనుట కష్టమని గ్రహించి తమపక్షము దుర్బలమగుటచే, యత్నాయుక్తవివేచన చేయుటయే పరాక్రమవంతుని లక్షణమని తీర్మానించుకొనిరి. శనివారమువారు తీర్మానించుకొనినను వారి యీ యుద్ధమును దాటిపోలేదు. ఇప్పుడో మరొక్కప్పుడో వారు రంగములోనికి రాకరప్పదు. వారు యిప్పుటి కలె నే యోపక్షపు తీర్మానమునుగూర్చి వాదించుచుండిరని, స్త్రీలును, ప్రాంధనిస్థుంధోచిత విద్యకై పోరాడువామను వారితో తీక్షణముగ పోరాడెదరు శనివారము సభకు గాక గొప్పచే వారు యీ కాలమును తీర్మానములను సంస్కరించి స్త్రీ పురుషుల కన్యూనమనలకు జేయుటకు కనిగూగించిన బాగుండను. అందరికు ను యీ ప్రారంభవిద్యుత్తరవిశేషిద్యా పాకర్య ముందునట్లుల జేయుటవలన వారు అపలకును, న్యాయమునకును పోరాడినా రగుడును.

పండిత మూల్యా

విశ్వనాథ ఉపన్యాసము

పండిత మదనమోహన మూల్యగారు తెజ్ పూరు నుండి బాన్సులుకు వెళ్ళు మార్గమున విశ్వనాథ వాసు లాక్షణమ మిగుల నుత్సాహముతో స్వాగతించిరి. పండితు డెప్పుడు వచ్చు నదియు కాంగ్రెసు కవిటీవారు ప్రచురింపకున్నను 500 మంది ప్రజలు అందు నూరుమంది స్త్రీలును పెద్దన్నము గురియు చున్నను ఆయనదగ్గర ధైర్యమై స్త్రీలరహస్యముగ గమనించిరి. పండితుని స్త్రీయనుండి దింపుచు 'మహాకవిగాంధీజీ జేయి' 'మూల్యగారిజీ జేయి' అనభ్యుతల గావించిరి. స్త్రీలు పండితుని శ్రమచూచాలంకృతుని జేరిరి.

ఆయన 20 నిమిషముల కాలము హిందీలో ముచ్చటక నుభవ్యపించెను. ఆయుధవ్యాసమునకు నీరసించుచున్నాము:- ఆర్యలారా, వారీశులులారా.

మిరిక్కుడ గుమికూడి నన్న దయతో గౌరవించినందు లకు నేనెంతయు కృతజ్ఞుడను. ఈజ్లాగా అమితోత్సాహము తో బంచేసిన వైద్యమునకు డాక్టర్ శ్రీయుత డిక్టేటరు శ్రీ గారి తల్లి గారు కూడ నన్ను గౌరవించుట కిటుకే తెంచినది. ఆయనకు నేనెంత యేర్పాజ్ఞుడను. ప్రస్తుతపరిస్థితుల గూర్చి నేను జెప్పదలచుకొనినది ప్రభుత్వమువారు వైద్యముగ పనిజేయువారిని కారాగృహములోకి బంపి జేయునకు గెరియెరి ఆవ్యాధిమును జేసిని యే అందవలన నిజముగ ప్రభుత్వపట్టవ్యుల చాలవారు క్లిష్టయెను. అనతికాలములోనే తమవృత్తిని తాను దెలిసికొని ఆసాముగా విలీనముగ గావించుచున్నదిగూర్చి ముగ్ధుభవిధా నముగ పేషియం.గ కొ. దిమాములలో ఆసాములలో సోదర సోరీ చదువుకు బాతీశుచునా సభ యెడ అమితభక్తియై ప్రేమచూర్చినవని నాకు దెలియుచున్నది. అది నిశ్చయము. మంచిచెప్పమి. అయితే ప్రభుత్వమువారు ఆటంకముగ నిలిచి కాంగ్రెసు ఉద్యమమును రూపుమాపుటకు చేస్తే ప్రజల్ని ముల న్నలించి చేయుచున్నారని కొలది కాలము లోకి నిష్పాధిధా ఫలితము వారిదియగు తలచినటుల గాక జెద్దిరిద్దముగ నుండు నని నాచ్యుతము. ప్రభుత్వమువారు కాంగ్రెసు ప్రచారమునకు ఆటంకము నుడుట నిష్పాధి యము. అయితే అది దేశముకు మంచికేయుని నాకునన్యము పడునెనిమిది వత్సరముల ప్రాయమునకు నై తారలంబులకు కాంగ్రెసు సభ్యులుగ జేరవలెనని నేను కోరుచున్నాను. (తె-దివారమున సభలు జరు గుతు. జేతమునకు సబధించి సభ్యులను కల్పింపుడు. మీకు ఎవరి వలని గాని భిక్షులు కలను. మీరు భగవంతుని జూచి మాత్రము భీతజడలయెను. ఎన్నడు భయము కద్దు మీరు ఆంగ్లేయున జేమాత్రము తిక్కుతవారు గాని భావిచుకొనుడు.

కద్దరు

నేను మరియొక ముఖ్యవిషయమును దెల్పెనను. కద్దరు కర్మగ్ర ఉపయోగించుటయే మనకు మోక్షమార్గము. 1920-21 సంవత్సరములో ఇండియానుండి ఏదేజ్ స్త్రీలుకై 102 కొట్ల రూపాయలకు తిక్కునరేకుంక వెల్లిపోయిన ఆసాములో పతియంట ను రాట్టము వెలకు కలయును. విదేశ ప్రవ్రుబహిష్కారమును సంపూర్ణముగ జేయుటయేగాక వెంటనే చేసవలయును. అప్పుడే ప్రభుత్వమువారు, మనము స్వరాజ్యమునకు తీరము నున్నవని తెలిసికొనలకు, స్వరాజ్య సామ్రాజ్య పీఠప ప్రజలు కా.తి సా భాగ్యముల ననుభవించెను. కష్టములను దుఃఖములను అధ్యక్షులకును, జేతములో భాగ్యమును పంటలను కరిగ నుడును. ఆస్వరాజ్య మెట్టిది? ఆస్వరాజ్యము, జేతభక్తిమీదను, అన్యాయ సహకారముమీదను, విద్య తిమిదని, స్వార్థభావముమీదను, ఆధారపడియున్నది.

నల్లమందు

ఆసామువారు నల్లమందు మాత్రము మ్రొంగుటయేగాక పొగాకు తలెత్తుతాగెదనని తెలిసికొనుట కెంతయు దుఃఖముగ నున్నది తిరుభాగ్యమును పూర్తిగా జేసియుంటును మీరు లోగు, నువ్వోధనల గావింపవలయును. గంజాయి, సాగాయి మున్నగు దుఃఖ్యములైనను ఇంతకన్న తిక్కునని గావు. మిహాన విషయములో ఆసాము యితరార్థములకు వారి జూపవలయును.

వ్యాజ్యములు

భారతీయులకు వ్యాజ్యములన్న ఒక కుట్రగా మొదలైనది. ప్రజ తింకను వీనివలనాల్గు చెరువును గ్రహింపలేనని భయమును చున్నది. క్రైస్తవములలోను పంచాయతీల స్థాపించి వ్యాజ్యములకై కొద్దులకు పోవుట మానుకొనుడు. కాంగ్రెసులో కొటిమంది సభ్యులను జేర్చుకొని తిలకు వ్యాజ్య నిధికి ధారాశము విరాళముల నిండు. కద్దరుతే ఉపయోగింపుడు, అనియే నానిచ్చుము. ఈదేశప్రాంతములలో కొలది కాలములోను సోదరుసోదరీషులును రాట్టమును దిప్పు ప్రాంతానించిని దెలిసికొనుటకు యెంతయు సంతోషముగ నున్నది. మీ పూజ్యవానుకు డాక్టర్ శ్రీయుత పూజగారి కూతురు నాలుగేడ్ల పిల్ల కన్నని దారమును వదు కగా నేను జూరతిని. శ్రీయుత పరమానంద ఆర్యలగారి చిన్నకూతురుగూడ చక్కని స్పృహ దారమును వదుతును.

భయపడవలదు

ప్రభుత్వమువారు నిర్దయలై నిష్పాధిధానమునకు గడంగిమాట నిజమే. 25 కేలకుండి ఉత్కునగాకండ వైద్యులకు గునాయకులు కారాగృహమున కంపడిరి. వాచ్చికుమారుడు గూడ జెయిలగానన్నాడు. అయితే యీ నిష్పాధిధానము ననలంబోజుడు వంచి పనిని జేయుటకు భయపడలేదు. బాధ్యత ల్లిక పోడ వైపుల నిష్పాధిధానమునకు హింసించబడితే వేని దాని జేసికొని సహింపుడు. శ్రీగారు చ ర్త్ర మాత్రియే 14 వత్సరముల రాజ్యము నుండి వెడలకట్టడెను. మహాత్ముడు జెయుటలో నుండగా పండితనెహ్రూ, లజ ప్రాయ, నాను, అలీసోదగా, వంటివారిలు జెయుట జేచి కష్టముల ననుభవించుచుండ మీను నేను కారాగృహమునకు వెళ్లుటకు భయపడనేలే! నిజమార్గము ననుండు. భయమునకు సహాయము జేయును. మీ ప్రతినిధిములు విజయవంతము లగుగాక!—నర్మ బుద్ధిగ్రాస.డి.

ఆస్థిలియా శ్వేతఖండము

ఆస్థిలియా శ్వేతఖండము విషయము నిజమని కాస్త్రీ గారు అంగీకరించినటుల వార్తలు దెన్నుచున్నది. 25 కేలకానాయకుగారు యీగధ్య నోయిషవ్యాసముగా కెవ్యాశ్వేత రాష్ట్రము విషయము నిజమని అంగీకరియు దెన్ని. ఆస్థిలియా శ్వేతఖండమునాదేశము. అట్టిదేశ మెటుల తీర్మానించినది అది నిజమగువిషయమగును. వానిని భరత త్రైవిషయము కాదనలకు. కెవ్యాక్రమకాలనీ, కావున యీవిషయము లన్నియు నిశ్చయము లగుటకు ముందులోని 500 కొట్లకు మువారు కాదనెచ్చెను. దెప్పిలగాను కెవ్యాశ్వేతఖండములు శ్వేతఖండములకే యుండవలెని చెప్పిరి. ఇది అంత్యిగ్ధము మనియు, మామయేయము జుగుటకు పీలులేదనియు నీ మయము. 25 కేలకానాయకుగారు గ్రహించి బలెరరి. భారతీయులను నెండు యెత్తుక విషయములో వదిలుచున్నా? కాస్త్రీగారు, 25 కేలకానాయకుగారు? మేము 25 కేలకానాయకుగారికి మామయ్యని చెప్పెనను. ఏలనగా ఆయన భాగదేశమునకు కాస్త్రీగారిని యీయటము జేర్చుటకై ఆస్థిలియాకు వెళ్లుటగాని అక్కడనుండి కన దాకు వెళ్లుటగాని మరియొక 50 కేలకు భుజపెట్టించకుండు యిదియలో నుండియే భాగరకటనము గావించి

అమృతబజారు పత్రిక.

Are you in the Full Glory
OF
Manly Strength
If not, you are in urgent need of radical remedy to regain your strength and Manly Power
TRY BRISHYA JOGA
Prepared on the basis of Makaradhwaj Gold, Musk, etc., in assimilable form.
It Guarantees Result.
It quickly renews VIGOUR and VITALITY and restores power of UTERE-MANHOOD.
Price one Phial (to last 30 days)
Rs. 6-4. Per V P P. Rs 6-10.
THE
Kaipataru Ayurvedic Works
94 Grey Street, CAL. CUTTA.

ఈ జిప్సనీలు

మహమ్మదాలీగారి తల్లికి వ్రాసిన లేఖ

ఈజిప్తు స్త్రీసంఘవిభాగ యగు లూబియా ఆహమ్మదు, మహమ్మదాలీగారి తల్లి యగు బీతమ్మను గారికి వ్రాసిన లేఖ లక్కోలో ప్రకటింపబడు 'హక్క్యీక్వాట్' అను పత్రికలో నీక్రింది విధముగ ప్రకటింపబడెను:-

ప్రియసోదరీ,

మేము మిగిలినాండి చూడూరమున నున్నను మీరును మేమును భక్త్యుభక్తిగల ప్రేమచే బంధింపబడితిమని మేము భావించుచున్నాము. మేము మారందనముల (సలాముల) పంపుచున్నాము. ఈ ఉత్తరముద్వారా మీతో జరిగినము జేసి కొనుచున్నాము. మీర ప్రతిష్ఠమును దుఃఖమును గొప్ప సహాయముతో భరించుచు డుటకు జూడ మీకునమా. నైతికతైర్యము వ్యక్తమగుచున్నది. పాశ్చాత్యులు, (పాశ్చాత్య జేత స్త్రీలు పిరికి వారని యా, విద్యాపీఠ లనియు నిందించుకడము, మీయొక్క ప్రబలతైర్యముచే నిలువకాలకున్నది. మీరును గగ్గన స్వాతంత్ర్యత్యాచును మాకెచ్చెను గలిగించుచున్నది ఈ మహమ్మదాలీగారు మీమును సహాయుడే. కాంగ్రెసు మీ దేశములో నేమేమి జరుగుచున్ననో మాకు ఎప్పటికీ విషయము. పుష్కరు దెలియుచుండుటకు దయచేయించి కొలుపలపెడిది. కాకేమి స్వేచ్ఛగలయుని ప్రతక్షింపు (తెలిశోయన, స్వేచ్ఛగలొడి మహావాంఛియు సఫలమగుకలము కీక్రముగా నేరాలను.

ఆయుధముల తైసెస్సులు

పండిత మోతీలాలు

జవహరిలాలుగారిలు వలదనుట

పండితమోతీలాలు, జవహరిలా - గారి లిరువురు కనుక కన్యగము ఆయుధముల తైసెస్సులు జరిగిరి. వారి ఆయుధములకు కల్కగు నాజుకుట బట్టగించినలెని ఉత్తరపుచే నుబడిను. (స్వరాజ్య).

1878 వ సంవత్సరముందు భారతైవికల కలహము సంవత్సరమున సంయక్తాష్ట్రములలో స్థాపిత పడిన "అక్బరు" అను ఉర్దూ సాహిత్య ప్రభాకరిగాంచి, కొన్నాళ్లకు మడిసెను దనిని పునర్నిర్మాణమునకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నది.

ERASMIC

శ్రేష్ఠమైనది

మంచి పరికరము గలది. అందరు ఉపయోగించు కొనువచ్చును. గొప్ప కెమిక్కుల సహాయముతో శుభ్రమగు వస్తువులతో తయారుచేయబడింది.

ఇది మెరుకులను చూచి మోసపోకును. అన్నిప్రార్థన వర్తకులవద్ద వారకును.

జాతకరత్నము అభిభవము?
PART 1
జన్మరత్నము పుట్టినదే జేతమున్నగుచి లేయే సంకల్పగ ఫలితములను జాతకరత్న రీతిలో సహాయుని సంకల్పములకైను జ్యోతిషుని సహాయు ఆధారితయే తిలకం తాము వ్రాసికొనలెన భము, మంత్రము అయి రాగోగ్యము మున్ను ద్వానిశిఖోముతో మీ మీ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనెరు. ఇది యింటిజ్యోతిషము. డి.డి వెల 2-0-0, నెలాయుగా కొనవారు 1-0-0 మాత్రమే (16+) గ్రేట్ యండియన్ జ్యోతిషాలయము, ఖిరొట, విశాఖపట్నం.

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు

వెంట, కాల్గట్టును పోయియున్నది భృత్యుడు... ఇదివఱకే ఆర్. ఆర్. బొమ్మగారి, శాస్త్రిగారు...

“శాస్త్రిగారు వెంట ప్రాంతం వెళ్లినట్లు బాబోపా... జి. సి. యస్. డ్రెస్సు అఫ్ యెమ్మగారు వెళ్లినట్లు...

ఇద్దరు చిన్నవాళ్ళును బంధువులు. ఒకరు కుమారుడు... రెండవవాడు సోదరుడు. ఇంకా ఆపూర్వముగా మేనమామ...

శాస్త్రిగారు తన సహవాసముచేతన, వాక్కుదగుంభన... చేతన ఉన్నదిని తెలిపి. అయితే అపాపము ఇంకను కెదురు...

ప్రజలు పీటప్రభుత్వ విధానము చేతులు మార్చుకొంటు... చున్నట్లు ప్రహేళిక అయినట్లు చెప్పెను. ఇరువురు శాస్త్రిగారు...

మొదటి వాక్యములో ప్రజల పేరు పీట ప్రభుత్వ... హాస్యరక గానించుచున్నది. ‘ప్రజలు మా ప్రభుత్వము...

కుష్టురోగనివారణి

యోగ్యతాప్రములు (873)

కుష్టురోగములు నివారణ కారకు అనుమానములేక... 18 సం. ములనుంచియు...

N. వెంటరెడ్డి, భూస్వామి, కంఠేర కృష్ణజిల్లా... అష్టాదశ కుష్టురోగములను, కుదుర్చుటలో దీనినించి...

కన్యక కావలెను

మర్యాద గల వైశ్యకుటుంబమునకు చేరి ట్టు... మూలమునకు చదువుచున్నట్లు, అక్కడ గోత్రము గల...

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతకవక్తము (వందలి) యొక్క నక్షత్రము (2) పుట్టినతేదీ, జననకాల ఘడియలుగాని (3) జాతకము...

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం. గల వరకు ముందు జరుగబోవు... ఫలములు వ్రాయుచు, నెలలవారీగా 12 నెలల ఫలములు విశ...

మొదటిభాగము

జ్యోతిషమందు ఏమియు ప్రవేశము లేనివారికి ఈ గ్రంథ... ము మిక్కిలి ఉపయోగము. దీనినిబట్టి భూతభవిష్యద్వర్త...

రెండవ భాగము

ఇది అమృతూర్తి అయి నిద్రముగా నున్నది. 300 పేజీలు... ఇందు లక్ష స్థూలము, గ్రహస్థూలము, భావస్థూలము, వద్య...

అలస్యనానా ప్రతులు దొరకవు.

ఆ కల్ల వెంకట శాస్త్రి.

గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు.

(గోదావరిజిల్లా)

వదివివాదులు! మీరు కొనియున్నారా? యోగ్యతాప్రములు!!

ప్రతియుంటిలో నుండవలసిన సిద్ధావధముల నేల కొనలేదు?

1. శాశ్వతమైన కస్తూరిమృతము చే గుణములు నాకును నావద్దకు వచ్చు రోగులకు అతివృత్తికరముగా నున్నది. 2. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాల్లబజారువీధి రంగారావు, బళ్లారి...

చేంబర్లెన్ గారి

దగ్గు నివారణి

దగ్గు, జలుబు, కాక వా... యువు అను బిడ్డలకు వచ్చు రోగము, గొంతుపుండు...

సిఫ్ లిస్, నెగరోగముకు (159) పూచీయెన జోష ధము

ఎట్టి విధ సిఫ్ లిస్, నెగరోగములచే స్వయముగా నను... భవించు చున్నను, లేక వంత పారంపర్యముగా అనభవించు...

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(213-588) ఈ అపూర్వగ్రంథములో జన్మనిగారడి, యోగ... దృష్టిచూడవలయును, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము...

అన్నియు ముందులేనా?

కలరాకు లెక్క లేనన్ని మందులు వాడుచుండురు. అవి... గుణము యశ్వలేదని అద్వైతపదాలకు. దాక్షర గోవిందరాజులు...

మీరు కొనియున్నారా? యోగ్యతాప్రములు!!

ప్రతియుంటిలో నుండవలసిన సిద్ధావధముల నేల కొనలేదు?

1. శాశ్వతమైన కస్తూరిమృతము చే గుణములు నాకును నావద్దకు వచ్చు రోగులకు అతివృత్తికరముగా నున్నది. 2. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాల్లబజారువీధి రంగారావు, బళ్లారి...

హాకిం అజ్ఞాల్ ఖాను

ఆతని జీవితచరిత్రము

రెవరెండు సి. ఎఫ్. ఆంధ్రమాను

జాకూమాను ముదరక రెవ్రాపత్రికకు రచనలను సి. ఎఫ్. ఆంధ్రమాను గట్టు వ్రాసినా.

ధిల్లీలోని హాకిం అజ్ఞాల్ ఖానుగారు హాకును సుమారు పదునెనిమిది సంవత్సరముల క్రిందటనుండి మైత్రులగు. ఆ మైత్రీ నానాటికి హెచ్చుచునే యుండెను. హాకిం సాహెబులు గూర్చి అందరకును తెలియు నిమిత్త మొకవ్యాసమును వ్రాయుచుని 'మూడవ రెవ్రా' సంపాదకుడు నన్నాహ్మదీనిగా నీయ కొంటిని. ఆతని కుటుంబచరిత్రము నవీనభారతమునకు అద్భుతముగ నుండును. అదియును గాక, నేను హింకువులకును, బహుమ్యదీయులకును, ఎల్లగుండు ఆతను నాయకుడై యున్న యున్నాడు.

హాకిం అజ్ఞాల్ ఖాను పూర్వీకులలో ప్రథములు ప్రసిద్ధి కెందినవారు. కాన్సరపట్టణము నందు జనన మొందిరి. ఈ కాన్సరపట్టణము మధ్యాసియాలోని ఈర్ఫీస్థానమునందొప్పటికిని గొప్ప పేరు గాంచియున్నది. భారతదేశమునకు మొదటవచ్చిన యీ వంశపూర్వీకుడు పేరు పాదుషాద్ గొప్ప యుద్ధోగమున బ్రవేశించెను. రాజా భారతదేశమునకు వచ్చు కెదలినపుడు, వారి పూర్వీకుడు వేయి అశ్వముల దళవాయ కుడుగను, చక్రవర్తితో కూడ నుండువాడుగను నియమించబడెను. ఈయశ్వదళవాయకుని కంఠముపైనుండి వచ్చు చారితు లిద్దరు సోదరులుండెరి. వారు ఖవాజాహాసీను ఖవాజా కాకిం అనుచును. సింధు ప్రాంతరాజులలో సాధువులవలె జీవించి, ప్రసిద్ధి కెంది అచ్చటనే మృతికొంది. సింధులో వీరువుత్తరును విష్ణుల నేకు లుండిరి. వీరి నొక్క మహమ్మదీయులే గాక హిందువులను ఆరాధించుచుండిరి. సింధులో, నిజం ప్రాంతముల కన్న, సామాన్యముగ నెవ్వరును హిందూ-మహమ్మదీయు అదక్షము లేకపోయియు చుండెను.

కుటుంబజీవనము

హాకిం అజ్ఞాల్ ఖాను సంబంధించిన కుటుంబమునందు వైద్య వృత్తి యనాదిగ వచ్చుచున్నది. ఇది మొదట ముల్తా ఆలిఖ్వీ మనుమడు హాకిం ఖజల్ ఖాను కాలమున ప్రారంభమయ్యెను. ఆతని యనంతరము ఈ కుటుంబమునందు నరుగు ననేకసంవత్సరములు హాకింసాహెబు పూర్వీకులు గొప్పవైద్యులుగ నుండిరి. భారతమునందండియువారు మధ్యాసియాలో యూరానవైద్యమున ప్రచారము గావించెడివారు. వైద్యవైద్యము సంపది యనుభవమే గాక వేరు వారును కాలము నుండి వంశ పారంపర్యముగ వచ్చుచుండిన షజ్జానమును వెంపొందించు కొనుచుండిరి. వైద్య నిపుణత్యమునకు గొప్పపేరు ముఖ్యముగ హాకిం మరీఫుకాలమున వచ్చెను. ఈతను మనహాకిం అజ్ఞాల్ ఖాను తాత. హాకింమరీఫు ఖాను తనజీవితకాలమున వైద్యవిద్య గ్రంథముల వెక్కువలె చది యించె. ఆతని సమకాలిక వైద్యుల తనపాండిత్యమునందు విశ్వాసము గలిగినవారై పలుమా రారతని సలహాను ఒడయు చుండెడి వారు. ఆతను మహమ్మదును పరిపాలించిన కాలమున నివసించెను. ధిల్లీ మొగలు సామ్రాజులకు గావించిన సపర్యలకై, ఈ కుటుంబమునకు మూడు సాలగుమారులు బాగీషి లాసగుబడెను. వీరిలో ఒకరదాని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము వారు 1857-5 సంవత్సరమున నీచాయి కల్లాల సంవత్సరమున కళవరుచుకొనిరి.

హాకింమహమ్మదు ఖాన్ హాకిం అజ్ఞాల్ ఖాన్ తండ్రి ఆతను చాల సంవత్సరములు బ్రిటిష్ 74-వ సంవత్సరమున వ్యగించెను. ఇతను హాకిం మరీఫు ఖానుకలననే ఎక్కువ కృషిచిలి. వైద్యమునందు ధిల్లీలోను ఉత్తరహిందూస్థానములోను గొప్ప యనుభవము సంపాదించెను. ఆతని సలహా పొందుటకు ప్రజలు నల్లెడనుండి వచ్చెడివారు. ఎవరు వచ్చిన వారి కెల్లరకును ఆతని గృహము నిలయుముగ నుండెను.

గొప్పవైద్యులు

హాకింమహమ్మదు ఖాను తరువాతి హాకిం అజ్ఞాల్ మజీదు ఖాను దేశమునకపారమగు సేవచేసెను. ఆతనికి హాజిబుల్ ముల్క్ అను బిరుదును నొసంగబడెను. ఆతని యనంతరము కాశ్మీరమున నిలిచిన సంపాదకము తిరియో పాతకాల గలదు. తిరియో యందు శిక్షణము పడెనవైద్యుడు భారతదేశమునందును ఆసియా ఖండమునందును అనేకతావులం దున్నాడు. హాకింఅజ్ఞాల్ మజీదుఖాన్ ఏ.డి.మూడవయేట చనిపోయెను. ఆతని తరువాత

తమ్ముడు హాకిం వాజులు ఖాన్ అన్నతతనే శ్రద్ధ వహించి తిరియో పాతకాలను నిర్వహించెను. ధిల్లీ, పటాబు, సుయ్యక్ పరగణాలలో నాతని పేరు మారుమోగెను. ఈతను నలుబది మూడవ వర్షమునందే మృతికొందుటచే ధిల్లీనగర మంతయు గొల్లన యేడ్చెను. హాకింవాజుల్ ఖాను యరజానంతరము తిరియోపాతకాల నిర్వాహకత్వమును, వైద్యాభ్యాసమును హాకిం అజ్ఞాల్ ఖానునకే వచ్చెను. ఆతను మ.వ్యాస 1284 హి.బ్రాన జన్మించెను. ధిల్లీలో యూరానవైద్య విభాగజీ పదవి నలంకరించు నప్పటికే నెండు వ్యాసమునందుండెను.

విదేశీయుల కుపాధ్యాయత్వము

ఈతనపూర్వకుల కన్న నీతనికిర్ది క్రమముగ వ్యాపించు విన్నములు గన్పించుచుండిన నీరయమున నావ హాకిం సాహెబులో జీవించుచు గలిగెను. తిరియోపాతకాలమునకు భారతీయులే గాక తుర్కీ స్థానము, మాజీహిందూనుండిగూడ వచ్చెడివారు. ధిల్లీకి-నేనిప్పటికిని బహుశలేయ-యూకోపియును లక్షణములు కన్పించెను. నేనాతనిని ప్రన్నింపగా, ఉర్దీకాయ నని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. నా ప్రభువదగ్గ నచు చాల జ్ఞానక ముంచుకొన దగినది. భూతయుగమున, భారత స్వవహరములందును ఆ ప్రభువు సందృశముకొన్ని మార్పుల గల్పించెను. హిందువులకు మహమ్మదీయులకును భేదములను కలభేదములను భేదములం దుండెనయ్య, సంభుములన్ని కిని మోకత్యమునంద జనియాలయ ఆంగ్లో - మోకత్యమున నే నును వెలిగినవాడను. నీవు నూనె ఏమాత్రము కరియనో, ఆ మూర్తిమే హిందువులు మహమ్మదీయులు కలియదురని చాత బోధ గలపబడెను. ఈ యభిప్రాయముతోటి నేను ఇంగ్లాండునుండి సూరతి యీదేశమున వచ్చితిని. ధిల్లీలో ననుగడ గానే తొంటి యభిప్రాయము గరియమని గానని విశ్వసించు కన్పించెను. ఆయభిప్రాయమును సంపూర్ణముగ వశపంచులు గావించిడి హాకిం సాహెబు గృహములోని వైద్యాభ్యాసము. అచ్చటి కోడల లన్ని ముత్యములు కలయుటక, సంబంధించినవారు కూడి చూచిడి. హాకింసాహెబుకి ప్రవేశించెను. చీరవారు, భాగ్యవంతులు, హిందువులు, మహమ్మదీయులు, అ.దరులు ఆతనిచే నెట్టి విశిష్టతలే యాచరింపబడిరి. నేను ముఖ్యముగ కనుగొనిన యంకము మరెయొకటికలదు. వీర హిందువు లధికంభావ్యము. ఆదోమగ చిత్రికపానుటను నేను కృషియుగ గాంచితి. తనవారే పరిచయ మధికమై నాకిదేయను నేనును దగ్గ నేమీతులమైతిమి.

దేశావసరము, విద్యాభ్యాసము

హాకిం అజ్ఞాల్ ఖాను జీవితచరిత్రమునే చూడము పవిత్రతనునం దాతడు మహమ్మదీయు మతప్రంథము లన్నిటిని చదివెను. ఆతడు తనవిద్య సులవురు ఉపాధ్యాయులకద్ద నేర్చుకొనెను. షజ్జీ నుక, అరాబిల్ వ్యాఖ్యానము, కొరాన్ తొక్కాత్రుము, పదార్థ విజ్ఞానకాత్రుము, ఇతరవాద్యుల ప్రంథములను, నక్షత్రకాత్రుము, మహమ్మదీయ ఆచారప్రథములను అన్నిటిని చదివెను. ఇంగ్లీషు నేర్పిన లేదు. దేశాలక పర్యటనములకల కంగమునందు సామాన్య జ్ఞానమును సంపాదించుకొని ను, ఆభాషను ముటలాడుటకు కొంచెము సంకొందించును. ఉర్దూభాషనున దాతని కవరీమితకును పాండిత్యముగలదు. ఉర్దూలోని ఆతని యుపవాసములు చాలవనో నారముగ నుండును.

వైద్యకాత్రుమునందాతడు మొదట తనతండ్రిచే నేర్వెను. మదనెను కాని తనవన్నలకద్ద నే యధికముగ నేర్చుకొనెను. ఆతని సోదరుడు హాకిం అజ్ఞాల్ మజీదుఖాను వాగు నేర్చెను. ఈతనిన్ని త్రివారము పూర్వీకుల వారికింబై యతిశయించెనుట నిశ్చయము. తిరియోపేరు హాకిం అజ్ఞాల్ ఖాను కాలము నందుకలె యంతకు మున్నె ప్పకును వ్యాపించియుండులేను.

మొసపాతీయూ వర్తవనము

మార్చి 1904 లో నేను ఇంగ్లాండునుండి ధిల్లీకేరనపుడు హాకింసాహెబు మెసపాతీయూలో నుండెను. విదేశముల కతను వెడలుట కదలెను మొదటి పర్యాటకును. అంగర్యకున బసాకా, బిసేరు, కటూరు, అమరు, బాగ్దాదు, హుల్లా, కుఫా, నాగ్గీ అనాగ్గీ, కన్నలైదుల్లా మున్నగు పట్టణములను, గొప్ప పవిత్రస్థలములను, పుస్తకపూరా గాములను జూచెను గొప్పగొప్ప వారిని సందర్శించెను. నపుణులగు వైద్యులతో సంప్రతింపెను మొస్తమూవ ఆమారు మూడుమాసములు పర్యటనము గావించెను. షల్లెలలోని పాతకాలలలో విద్యాభ్యాసవిధముగ నిద్యవయముజూచి అందు సంతసించెను. వెనుకటికలైదుల్లా స్థాపించిన క్రొత్తవిధ మగు పాతకాలలన హాకింసాహెబు నూతనయంత

ముల కొన్నిటిని భావక ముంచుకొని తరువాత కొంతకాలమునకు వారి నుపయోగపరచెను.

ప్రథమ సందర్శనము

హాకింసాహెబు స్వదేశమునకు మే, 1904 లో తిరిగి వచ్చినపుడు, దేశభావల నేర్చుకొనుచు కొండలకద్ద కాలము గడపుచుంటిని. వైది కెప్పినటుల, అంగర్యకుమే కొంతకాలము నకు నేను ఆతనియంటికి ప్రథమసందర్శనము వెళ్లితిని. అప్పటి నుండి, ఆతను మే 1911 లో యూరాఫ్రాకు వెళ్లడరకు నేను పలుమారు ఆతనియంటికి వెళ్లుచుంటిని. ఆతనితో పలుమారులని భుజించితిని. గొప్ప సభలయందుగాని, వేడుకలయందుగాని మే మెండోరులను జూచుకొనినపు దారకు లేని నాయుద్ధకు వచ్చెడివాడు. అప్పు డనేక విషయములను గూర్చి గంటల కొలది ముచ్చటించెడివారము. ధిల్లీ వైద్యులకి కమీషనరులు, ఆకాలమున ప్రతిగొప్పవానిని విందులకు విలిచు వాడుక యుండెను. వెళ్లెనంజి క, తమ్ము పరిభవించి, నల్లెం యుచుండిరి. హాకింసాహెబు విధిలేక వెళ్లుచుండెను. కాల మున్నె డెల్లు వృధాక గుచుండెను! అక్కడి పూటోపములు, మీర్జాటులు, ఈతనికి నచ్చకందున, ఒక ప్రక్కగ నిరాడంబరముగ కూర్చుండి వెనుకటిము. అ సాదు సులకాలమున తనపూర్వీకులు అనుభవించిన విందులకును తాన క్షుడు గుడుచుచుండిన విందులకును తారతమ్యమును తెలపాయుచుండు. నేను హాకింసాహెబు అడవనక, మవ్యాదను స్వాతంత్ర్యత్యక్తము జూచి యచ్చెరు వొందెడివాడను. ఆసి యభినయము నానావగ నుండెను. ఆయభినయము ఆనాని కిద్దముగ నున్నది జన్మస్వప్నము.

లండను, వ్యాసము

హాకిం అజ్ఞాల్ ఖాను చారిత్రమునందు నా కొక గొప్ప విషయము గన్పించెను. ఆతడు 1911 వ సంవత్సరమునందు యూరాఫ్రాకు పయనమయ్యెను. యూరాఫ్రాలో వాడు మూడు మాసములండి పు లధిల్లీ చేరెను. జూను 7 వ తేది లండను చేరి ఆలిఖుకు మహమ్మదీయ కళాశాలకు కొంత కాలము ప్రెసిడెంట్ గ నుండిన గవీ. తినుషోరు మారిసును వ్యాగా పరిచయము గావించుకొని లండనులోని ముఖ్యవైద్యా లకములకు, వైద్యకళాశాలకు, హిందూదేశ గాగ్యాంగ, యంత్ర కార్యాలయమునందలి, బ్రిటిషు మ్యూజియమునందలి, లంధ భాండాగారమునకు సందర్శించి యనేక యంతములకు గ్రహించెను లండను నుండి అక్కన్ద కేంద్రీకీతు వెళ్లెను, కేంద్రీకీ విశ్వవిద్యాలయముందు ప్రొఫెసరు ఈ. జి. ప్రాను పరిచయ మయ్యెను. వీర్వీట మరల లండనుకు కల్లి జూలై 7 వ తేదినాడు పార్యభోముని పట్టాభిషేకోత్సవమునందు పాల్గొనెను.

కాన్సాంటినోపులు, కెయిరొ

భారతదేశమునకు వచ్చుచు యూరాఫ్రాకుండమునందు కొంతవరకు పర్యటనము గావించెను. ప్యాసిసు నగరమున కొందరు మిత్రులను పరిచయము చేసికొని స్టేటు ఆస్పత్రిని మఱికొన్ని ముఖ్యులగు స్థలములను మాడ గలిగెను. ప్యాసిసునుండి బర్లీనుకు వెళ్లెనతాను ధిల్లీలో స్థాపింపవలెనన కళాశాల కొట తుప నూగపడెడి యంతములను కొన్నిటిని బర్లీనును ప్రహించెను. ప్రాద్యభిభత భాండాగారమునందు కొంత కాలము గడచెను అచ్చటి వియన్నాపట్టణమున గూడ నిలాగ చేసెను.

హాకిం సాహెబు సహజ కిద్దముగనే కాన్సాంటినోపు లునందు ఇతరప్రదేశము లందు కన్న కొంచెము జాస్తికాలము గడచెను. వైద్యాలయముల నిన్నిటిని సందర్శించుట సాకర్యముగావిరినొగబడెను. కాన్సాంటినోపులు యాత్ర ఆతని మనస్సందం దృఢముగ నాటుకొనెను. దానినిగూర్చి న కొక మాచు వర్ణించి నపుడు, అతని యుత్సాహమును మంచి నేను గంతసించితిని. బహుశః ఈ కాన్సాంటినోపులు యాత్రతనపా నుండియే, తుర్కీ సమస్తలయం దాతని మున్నే పోచ్చెనని చెప్పవచ్చును. కెయిరొలో ననేక విషయ ముండెను. ఎల్ అజరును చూచెను. వెనుక ఎవ్వనో తన కద్ద చదువుకొనిన విద్యార్థులు తుర్కీ, యాజిట్టుల దాతనికి గన్పించి మృదయప్రాప్తకును స్వాత మొసంగిరి.

హాకింజీవదంపతులతో మైత్రీ

దేశమునకు ధిల్లీగము ముఖ్యపట్టణమైన తరువాత, హాకింజీ ప్రణితి అచ్చటి బీదవారికితననగనగలయంచుచులక్రద్దపుచ్చుకొనెను. వ్యాధికులకెల్ల యావధిసేక చేయించుచుండెను. ఈ పామార్థి కార్యములందు పాల్గొనుచుండ అపెట హాకింజీకర్త లుఖాను పరిచయం దయ్యెను. ఇట్లుండ, బాంబు ప్రేటులన హాకింజీప్రభువు మందముపట్టెనుండటయు హాకింజీకర్తలకి

కొంచెములో తప్పించుకొనియుంటున్నాము, హాకీంసాహెబుకు సంతాపముగలిగెను. అతనివృత్తము మీసంతాపమును భరించినది గాదు. ఆదంపతుల రుద్ర తనకుగల మైత్రికి చిహ్నముగ తరువాతకొంతకాలముగల తనకొత్తయ్యాస్పత్రిని వారి పేరటెట్టెను. సుమారుక సంతకర్తయ్యుండటం రాజకీయ వాతావరణము గందరగోళముగ నుండిన సమయమున, ఆస్పత్రిభవనమున వార్షింజి దంపతుల పటమును బహిరంగ పరుపవలెనని హాకీంజి గాంధీ మహాత్ముని యాహ్వానించెను. మహాత్ముడు తనసంతాపాతికతనును వెల్లడించెను. తన రాజకీయోద్యమము ఆంగ్లేయవాది గెదుర్కొనదనియు, వార్షింజి ప్రభువు వార్షింజి కట్టిన నుకొని రగుటచే వారివై తనకట్టి వ్యవస్థను లేదనియు, వారు భారతీయులయెడ భక్తిపాతముద్ధితో నుండి రనియు, తనకు ఆంగ్ల రాజ్యాంగవిధానము కదల మాత్రమే యేవంతునియు తెలిపి పటమును బహిరంగపరచెను.

హాకీంజి కట్టి వైద్యనిపుణుడే గాక, వైద్యమును గూర్చి కొన్ని గ్రంథములను సమీక్షించి రచించెను. కొన్ని విమర్శములను వ్రాసెను.

దేశ సేవ

ఆంధ్ర సంస్కరణములనుండి, ఆతనిపూర్వీకుల వలెనే హాకీం ఆస్పత్రిలో భాగమును ప్రజాహిత కార్యములందు శ్రద్ధ పుచ్చుకొనుచున్నాడు. కాని యూరోపుకు వెళ్లినతరువాత సామాన్యముగ తనసంఘము వారినివలె యెక్కువ పనిలేయదు, ఎవరియెడలను ప్రత్యేక భేదభావము లేక నుండిన. యూరోపునుండి వచ్చినది మొదలు హిందూ - మహమ్మదీయ సమ్మేళనము జరిగిన ముఖ్యముగ నాకర్షించెను. ఆసమ్మేళనము విక్రీలీ యవనరచని కలచెను. 1918-వ సంవత్సరము వరకత దేవుడును రాజకీయవిషయములందు విశేషించి పాల్గొనియుండలేదు. నెహ్రూజిగ, నిరంజనముగ వారకు ఆవిధము ఎం. ఏ. ఓ. కళాశాలలోఁకును మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయసాధనముగలవను శక్తికలది పనిచేసెను. ముస్లిములగు సంఘముగను, ఉపాధ్యక్షుడుగను నుండెను. హిందూ - ముస్లిము జీవితమైత్యమునకై పనిచేసినవారిలో హాకీంజి యొకడు. 1918 దిసంబరు నందు జరిగిన గొప్పకాంగ్రెసు కలదు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షు పదవి నుండించెను. డిల్లీ కాంగ్రెసునకు ప్రతినిధులు ప్రత్యక్షులు చేరికొని వెళ్లిరి. ఆహ్వానసంఘమువారి పని చాల బాధ్యతతో గూడియుండెను.

కాంగ్రెసు ముగిసినతరువాత హాకీంసాహెబు యథా ప్రకారము తన వైద్యాలయ రోగులను, కలియపాఠశాల విద్యార్థులను, విద్యార్థినులను జూచుకొనచుండెను. ఇట్లుండ ఏప్రిల్ 1919 లోఁబాటునం దెల్లలు బయలుదేరెను. హాకీంజీ గొప్పతనమును నేను కనవెట్టగలిగిన దప్పుడే. రాత్రింబవళ్లు ఆతనిను శ్రద్ధాసంధ్యామయము తిరిగి కాంతిని సంతరించి ధర్మ ప్రాసాదానవరసాలన క్రిందకు రాకుండునటుల తప్పించిరి. తరువాత నైకానన దురంతములు ఒకటి వెంట ఒకటి వెలువడెను. హాకీంసాహెబు తన విమలమును తెలుపుచు, వ్రాసినముత్తరముగొడిపాటియైనను, చూడుడు, ఎట్లున్నావా! "ప్రస్తుతకరుణకాధి కాళ్యణ్యమువారు 1919లో సంజాయిసందు గావించిన నీవపు కార్యములను నారాజకీయ భి ప్రాయములు సంపూర్ణముగ ముగియించెను." ఈవాక్యముందలి భావము సత్యమేయైనా.

కాంగ్రెసు అధ్యక్షుల.

తరువాత 1920 లో వాదానములు వెల్లువడి గాంధీకుటుంబము, భారత ప్రభుత్వమున, భారత ప్రభుత్వంకారముతో, సెలెక్షన్ కమిషన్లకు సంతకము చేయబడుటయు, జరిగెను. అప్పుడేనుండి హాకీంసాహెబు గాంధీమహాత్ముని వాదమునే యనుసరింప నెుదలిడెను. ఆహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసుకు ప్రార్థన చిత్రంజినదాడును ప్రభుత్వమువారు వెంటపెట్టినపుడు, ఏగ్రీకుముగ నొసంగబడిన యధ్యక్షకపదవిని గ్రహించి హిందూ - ముస్లిము సంఘకర్త కృషిగలుపుచుండిన కాంగ్రెస్సభ్యులకు ప్రతిపాదించి నట్లు చేసెను. మహాత్ముని నిర్బంధము నెండలు, ఉద్యమమును నడుపు భారము ఇంచుమించుగ ఆతనియే హాకీంసాహెబువైననే బడెను ఆరోగ్యము తిన్నగ నుండెనున్నను, భారమును శక్తికలది నిర్వహించుచున్నాడు. కాంగ్రెసు లన్నింటియందును, భేదభావములనుండి ఆంగ్లమున కనుగొనుచుండును, దాక్షిణ్యం. ఎం. ఆస్సాని మాచడంగ నుండును. దాక్షిణ్య లిస్సాని, హాకీంసాహెబు

లింగపుత్ర ప్రయత్నితలే. కాని గతసంవత్సరము సమావర్తమునకు హాకీంజిది.

మహాత్ముని నిర్బంధానంతరము.

గాంధీ మహాత్ముని నిర్బంధించిన సమర్పిత కారాగారమున నుండినపుడు మహాత్మునికి వ్రాసిన లేఖలందు హాకీంసాహెబు భావములు స్పష్టమగుచున్నవి. మార్చి 1922 న ఆతడిట్లు వ్రాసెను.

"తమయెడ గల యత్యంత గౌరవమునకు నిజస్వముగ జేకము, నిర్బంధమునకు భరితముగ, తాము బయటనుండి నప్పటి కంటే, బాతీయోద్యమమునం దింకను అధికమగు పట్టుబల వాని నేని నేను గంతింతును. జేకము సంపూర్ణమగు కాంతిని గనుని చెనని గ్రహించుటకు నాకు చాల గర్వముగ నున్నది. ఆహింస సిద్ధాంతము చేకమునందు నెలకొనెనుటకెడితే ప్రబలతార్కణము, ప్రాణమునకు గాలియెట్టో, మన యాద్యక్షు విజయమునకును ఆహింస అట్లే తేకభ్యవధయమునకు, హింసామహమ్మదీయ ఇతరలకుల, సంఖ్యలే మూలాధార మనుట నిర్వివాదాంశము. ఆసంఖ్యత యొక రాజనీతి గనుండదు రాజనీతి నాధారపడిన సంఖ్యత తాత్కాలికముగ నేయుండును. దేశములోని గొప్పసంఘములు రెండును వినదినమున కల యుండును. మతసంఘ దురభిమానముగలవారచ్చటచ్చట నుండినను, వారుకొలిపిపోయి సామ్యముగ నేయుండునని నానిచ్చి తాత్కాలికము. తరువాతమున పట్టుబడుదేశము అతివ్యతిగతిని పరుగిడు చున్నదని నేను తెలుచుచుంటిని. కనుక దేశము మిగిలిన యన్నిటిని నిరాకరించి కేవల మిసఖ్యతకై కృషిసలిపి నను, కిలాఫతు స్వరాజ్య సమస్యలు వాని యంతట నవియు మన యచ్చవచ్చినట్లు తేలిపాగ్రముగాక తప్పుడు. మన యాద్యక్ష్యము లన్నియు ఈసంఖ్యత నే యనుసరించి యుండును. అయితే యాసంఖ్యత యెట్లు కలుగగలదని ప్రశ్న. మన శిక్షపద్ధి కలనను, వృద్ధులను సామ్రాజ్యము కలననే నీ సంఖ్యత కలుగును. ప్రతి వ్యక్తియు సార్వభౌమికిని నీదొంగిననే మన యాద్యక్ష్యములు నెలకొనెను"

మై యదహారింపిన భాగమే కాక, యాత్రములోని చిరగ భాగ మారని దీక్షించును నున్నప్పుడు గావించుచున్నది:-

"ఈ యాత్రమును ముగింపుజేయుటకు పూర్వము నేను నిర్ణయించుకొని నదేవును, నాయూరోగ్య మనవనము క్షీణించుచున్నను, ప్రయత చిత్తవలననాకు జురల మనసాన్నిధ్యమున జేయవలె నా భర్తమును నిర్వహించుటకు నా శక్తికలది ప్రయత్నించునని తెలుచు కేక్-చ్చి చేయుచు తమ యాహ్వానమునకు జేకభవించుచున్నాను. తామును, దేశమును సత్యము కొలువను, భగ్యముకొలువను ప్రార్థించిన నీ పవిత్రవంతి మగు నుద్యమమును భగవంతు డాకీర్పరించును గాక".

హాకీంసాహెబు స్వతంత్రములనే యదహారింపిన తరువాత, తన ప్రత్యేకముగ వారని స్వభావమును గూర్చి వ్రాయుట యువనంబున ఎలలంచుచున్నాను. ఆతడు కారము, పనయను, నులత్యము, విద్య, పాండిత్యము అన్నియు గలిగియున్నాడు. డిల్లీ కంగ్రెసునందు రాతనిని పూజింతురు. ఏలీ ఆతని సద్గుణములే ఆతని కీర్తనము నొసగుటకు తోడయ్యెను. కష్టములు సంభవించినను, సుఖము లన్నియు, డిల్లీలోని పేదవాకు అందరు హాకీంజీతో జేప్పుకొందురు. ఈసంవత్సర ప్రారంభమున నాతనిని చీట వెట్టుదురను వదంతి ప్రబలినపుడొకనాడు నగరవాసు కెల్లకు గుంపులు గుంపులుగ ఆతని నివాసము చుట్టును ముగిరి. కాని హాకీంసాహెబు ఎప్పుటి వలెనే రోగులకు మంచల నిచ్చుచుండెను. నీదవాని, దిక్కులేని వారిని విచారణ నేముచుండెను. ఆసనికి భగవంతుని యెడ నంకు విశ్వాస ముండిన చరిత్ర జేసినది గాదు.

ఆపురి ను విశ్రమింపకు తలచి ప్రేమించుచుండిన యతని నిరూపి, కాంతముగ నివృత్తిపాతముగ వ్రాయుట నాయు చాల కష్టమగు కార్యముగ నుండెను. కాని అతని యూహలకు విజృంభముగ నుండెను తలచి నేను వ్రాయవలెననించిని. గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధించిన వెంటనే యాద్యక్షమును నడపుటకెడితే మహానిరూపిభారతము నామదక్షిణ గ్రహించుట మహత్తరకార్యము. గాంధీమహాత్ముని తత్వములను అదేకములను, నిర్వహించుటకు ఇతరకన్య దేశమునకు మరియొకరు లభించియుండరు.

మే 25 వ తేది ఆంగ్లజేత్ర రహితు "పతేక్" అను నావలో ఈ నెల 12 వ తేది బొంబాయిగరము చేరెను. మే 10 వ తేది 16 వ తేది వద్ద లండనునండి బంబాయి పార్సెల్లు ఈజిప్టు నావతో గుడ నముద్రులలో మునిగెను.

వాతావరణ స్థితి

1922-వ సంవత్సరం మే-కే నెల 14-వ బుధవారము.

జిల్లా ముఖ్య కార్యములు	మే 24 గంటలలో ఆర్ద్రవర్షము	మే 24 గంటలలో ఆర్ద్రవర్షము	మే 24 గంటలలో ఆర్ద్రవర్షము	మే 24 గంటలలో ఆర్ద్రవర్షము	మే 24 గంటలలో ఆర్ద్రవర్షము
విక్టోరియా పార్క్	81.8	72.4	0.04	18.46	...
హార్బర్	86.8	80.1	0.06	12.66	8.00
నీపురు ద్వీపము
దేవుండు ద్వీపము	86.4	80.0	0.07	6.62	8.47
సాగూరు ద్వీపము	82.4	76.9	1.77	17.79	18.98
గోపాలపురి	88.1	80.4	...	8.54	1.88
కోరాపుట్	81.2	75.8	...	2.20	0.41
విశాఖపట్నము	98.8	85.6	...	0.91	1.46
కాకినాడ	101.4	86.1	...	0.7	0.84
మచిలీపట్నము	103.3	81.0	...	0.62	1.49
గుంటూరు	17.0	82.4	0.04	0.54	1.06
నెల్లూరు	14.0	84.7	...	0.97	0.48
దుర్గాదు	102.1	84.5	...	1.88	0.49
కడపూరు	134.5	81.5	...	0.59	0.18
నాగపట్నము	102.0	80.8	...	1.51	1.00
పాంబర్	92.8	80.5	...	0	0.10
ట్రాంకోవరీ	96.1	79.6	...	0	...
గోకంబూ	87.0	76.5	0.26	5.7	0.41
తిరువేంగుడు	84.1	76.9	0.05	5.56	1.48
కొచ్చిన్	87.8	77.7	0.18	6.45	7.16
కాలికట్టు	83.8	74.7	1.30	6.22	10.87
యంగుటూరు	89.5	74.0	1.57	12.11	5.77
మెరకార	74.1	62.5	0.87	4.54	54.9
కార్వార్	86.8	75.6	0.88	10.47	7.77
కర్నూరి	87.4	76.1	2.08	9.97	...
కాంచానూరు	83.3	79.4	0.12	4.81	11.06
మైద్రాబాద్	99.8	77.3	...	0.21	2.02
కైమాన	96.8	0.84	0.82
అనంతపురము	98.5	76.1	...	1.23	0.08
కర్ణాట	97.5	75.7	...	0.09	1.08
కర్నూరు	100.1	78.8	...	0.09	1.08
కడప	10.9	82.6	...	0.95	0.45
హస్సాన్	82.4	65.1	...	0.15	1.45
కెంగుళూరు	81.1	66.2	...	0.94	1.00
కొడైకనూర్	66.7	62.2	...	0.81	1.25
కడకరుంజులము	65.6	63.6	...	0.84	3.78
కొయంబూరు	91.2	72.7	...	0	0.81
కేరళూరు	95.8	79.3	...	3.73	2.86
నీలయ	97.9	74.8	...	3.16	1.37
తిరుచనాపల్లి	102.1	79.7	...	0.24	0.58
తిరువోగై	101.7	79.5	...	0.86	0.87
తుణురు	101.1	77.8	...	0	0.72
కొయనల్వేరి	0	0.41

సెంట్రలు, దక్షిణము, హైదరాబాదులందు ముఖ్యము స్వస్థముగ గలవు. విశిష్ట ప్రదేశములతోకమాదిగగలవు. పర్వత ప్రాంతములందాగ్ధిత సాధారణముగ నుండెను. పశ్చిమతీరము బొంబాయిలందు అధికముగను, మిగిలిన ప్రదేశములందు తక్కువ గనుగొను దక్కను. సెంట్రలు, పర్వత ప్రాంతములందు నేడిమి యందు మార్పులు లేవు. మైసూరునందు తగ్గెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు మార్పులు.

మొత్తమున సముద్రమునందు సుగంధము గలదు. వేచవిషయములలో మాత్రము లేవు.

ఎస్. ఆర్. యు. సామూరు.

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు

ధిల్లీ వాలంటీర్స్ విడుదల

ధిల్లీ, జూన్ 12:- గతదినంబులలో కారసాలకు పంపబడిన 25 వందల సహాయ నిరాకరణపు వాలంటీర్లు నేడు విడిచిపెట్టబడిరి. వారులు వారికి మృదువు ప్రార్థక స్వాగతం బొంగు, వారిని పురస్కరించు నూరేగింపిరి.

ఖద్దరు మహిమ

6-6-22 తేదీ నాటి ఉదయము వాత్రేయ ఎక్కడైనా రయలు బండిలోనొచ్చి తెజవాడపైనున్న ఖద్దరు భోజనముకొరకు వేసు దిగినాను - నేను గూర్చొనియున్న ఖద్దరు వేసికొని ఒకరు ప్రయాణము చేయుచుండెను - అయిననా సామానులు చూడుమని చెప్పి బండిలో వెళ్లి నాను - నేను తిరిగివచ్చు తలలో బండి కల్లిపోయిన - నా వెల్డ్రోలు రు 5000 లు నగరన్న పరి రు 5000 లు కిచ్చుత్తుల యితర సామానులు ఉన్నవి - నాబండి లోని ఖద్దరుధారియున్న ఊరు పేరులు నాకు తెలియవు - అయిన నా సామానులతోడి వెళ్లు ని నేను భయపడితిని - నాకు ఏమి చేయుటకు తోచినదిగాదు - అయిన గన్నకరములో దిగుచునని నాతో ననియుండెను - తెలిగ్రాం యిప్పించితిగాని, తెలిగ్రాం కల్లుకరికి రయలు గన్నకరము దాటి కల్లింది - నాభయము హెచ్చించి - గని ఖద్దరనందు నాకు ఆశయుండెను - ఖద్దరు వేసి కొనిన ఆతిడు మోసముచేయడం నమ్మకము మధ్యవధ్య గలుగు యుండెను - వ్యాసయ్య నైగ్యల్యము జంబినివారు ఖద్దరు వేసికొన తోని నా నమ్మకము - ఇంతలో 11-30 కి గన్నకరము నుండి తెజవాడకు ఒక రయలు బండి వచ్చింది - నాసామానులతో ఆ ఖద్దరుధారి దిగి నాసామానులను నాకు ఒప్పగించెను - అయిన అసహ యోగ్యమును అలంబించి వృత్తిచేసిన కేలు అని తెలిసినది - అయినపేరి నందురు నేనాచార్యులుగాను, బా ప్తుల కావునను - అయిన నే నెచ్చరిన దెలుపుచున్నాను - ఖద్దరు ముక్క పరిశ్రమ గుర్తించగలది.

సరస్వతి పేట } పొట్నూరు స్వామిబాబు
9-5-22

శ్రీల కాగ్రెసుసంఘము - నెల్లూరు

జరు	అంగీ - రు.
ప్రెమెంటు మొత్తం	2071- 1-00
తిలక్ స్వాగత్యనిధి (జిల్లా ప్రచారమునకు)	000- 2-00
విద్యము విశ్రాంతి యువకులకు జరు	
రాబుల విశ్రాంతి యువకులకు	000- 0-00
దూది, యేనులు క్రీడలు	000- 0-00
సమస్యల చరాలు	000- 0-00
ఇతరవిషయములు	000- 0-00
మొత్తం	2071-00-00

ఖర్చు	అంగీ - రు.
ఆఫీసు కరెన్సీ	000-00-00
ప్రచారపు పనులు	000- 0-00
వారపు యంత్రాలు వగైరా	000- 0-00
దూది, యేనులు	000- 0-00
రాబులు	000- 0-00

నిలక మొత్తం. రు 3000 00-00
నెల్లూరు } పొట్నూరు కనకమ్మ
000-00-00 } కార్యదర్శి

సిద్ధూర్పాదము

జూన్ 12:- కళాచి పోర్టు ట్రస్టు బోర్డునాగు శత్రు ఆ ఖిష్టి నిమిత్తము ఋణము చేసినవీలులేదని ఇండియా ప్రభుత్వ మున రిపోర్ట్ ప్రకటింపబడిన వార్త యస్వల్పము ప్రభుత్వమునాగు తెలియజేయబడినది. ప్రభుత్వము వారి ఋణమును కనుగొనకుండా పోయినది. ఋణమును చేయు విధానమును మార్చి చిరి ఇండియా గవర్నమెంటు రూపాయి ఋణములు పూర్తిఅయిన పిదప లోకము వాడేను మార్చుటయే ఋణమునకు ప్రయత్నించాలెను. బొంబాయి గవర్నమెంటువారి ప్రెస్టెంట్ లోను గూర్చి ఏమియు తెలియలేదు.

పంజాబు విద్యా కా ఖాతాంత్రి సరి నాడు రాష్ట్రమునకు పంజాబు పాలనముతో గలుప గూడదని రి కళాచి ట్రస్టు కిరిపిన రాష్ట్రముయొక్క లాభమున కలెక్టరును తాను అసలమని తోచినపుడు ఏ నిర్ణయ చేసినదిల చినపుడు త్వ విధానమును తెరవేయుటకు పంజాబు కాసునధికారి మహారాజును సభ్యులసంఖ్య హెచ్చింపబడిన పంజాబులో కలెక్టరు ననిరి, సునార్డు రాష్ట్రములో విద్యను వ్యాపకము చేసిన కాశీకలాభి ము గల్లందరి ప్రాంతీయులకు తగినటుల సంస్కరించి సంస్కరణవిధానమును ఆనవర్తింపజేయువలయు ననిరి.

ది జాతీయ విద్యాలయ ఇన్స్టిట్యూట్

(లిమిటెడ్) బంగోలు.

(154)

(1918 సంవత్సరపు ఇండియన్ కంపెనీల 7-వ ఆర్డర్ నమనంది ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది.)

మూలధనము రు. 50,000, వాటా 1 కి రు. 20/ లు పోషక 2500 వాటాలుగా విభజింపబడియున్నవి. ఈ దిగువ తెలుపబడిన ప్రకారము చెల్లించవలెను

దరఖాస్తులో రు 5 లును, మంజూరైనప్పుడు రు 5 లును

మిగిలిన సోమ్మ రెండు దఫాలుగా చెల్లించవలెను, ప్రతి రెండు దఫాలుకు మధ్యను 3 మాసముల కాలము వ్యవధియుండును. జైర్ కర్తులు

- (1) మ-రా-రా-శ్రీ, శ్రీ కొప్పరపు వెంకటకృష్ణారావు, పంతులుగారు,
- (2) మ-రా-రా-శ్రీ, చిక్కుల శ్రీరామశర్మగారు,
- (3) మ-రా-రా-శ్రీ, టంగుటూరు ప్రకాశం, పంతులుగారు.

నూలువడుకుట, నేయుట, వడ్లపని, కత్తులు, బీళ్ళు ముద్దలు, చెవులు, ఇతర అన్నిరకముల ఉక్కు పనులు మున్నగు, గృహపరిశ్రమములు అభివృద్ధి చేయుటయే ఈ కంపెనీయొక్క ముఖ్యోద్దేశము. ఖద్దరు కూడ ఎక్కువగా తయారు చేయబడుచున్నది.

వేనాకత్తులు, మంగలకత్తులు, కత్తెరలు, బీళ్ళు ముద్దలు, క్యాపు కుప్పీలు బెంచీలు వగైరా మిక్కిలి అందముగా నున్నవనియు బాగుగా తయారు చేయబడినవనియు అందరిచే జ్ఞాపించ బడుచున్నవి.

దేశీయ పరిశ్రమాభివృద్ధియందు ఉత్సాహమున్నవారందరును కొన్ని వాటాలను తప్పక పుచ్చుకొన ప్రార్థనలు.

దరఖాస్తు ఫారములు కావలసినవారు బంగోలులో రిజిస్టర్డ్ ఆఫీసు వద్దనుండు మేనేజరుగారికి వ్రాసిన బడయగలరు.

బంగళా దేశమునందు మిక్కిలి ముఖ్యమైనదియు, నమ్మకమైనదియు, నడుమైనదియు వై

ది డక్కా ఆయుర్వేదీయ ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

మూలధనము రు 2,00,000. చందాలవలన వసూలైన మూలధనము రు 1,75,000. జైర్ కర్తులు:- జడ్జీ, డిప్టీ జడ్జీ, కేసు, జమీందారు, మొదలగువారు గలరు.

హెడ్ ఆఫీసు:- 8/8/1 ఆఫీసున వీధి డక్కా. బ్రాంచీలు:- కంకర 12 బా బజారు వీధి, 15-1 ఆఫీసు చిట్టూర్ రోడ్డు (హోమ్ బజారు) హరిజన్ రోడ్డు (బారాబజారు) ధివానిపూరు 69 చిట్టూర్ రోడ్డు, గంగుపూరు, బోగూరు, మైమిన్ రోడ్డు, బోగూరు, కాశీ, ముజ్ఫర్ పూరు, ఖల్నా, కర్రాను.

కవిరాజులు, పోస్టుమాస్టరులు, ఉపాధ్యాయులు మొదలగువారికి ప్రత్యేక లాభము.

- ఈ దిగువ తెలుపబడిన పుస్తకములు ఇనాముగా పంపబడును.
- (1) గృహవైద్యము (బెంగాలీ) 2) కామకాండము (3) బీజీకామ తేరుకథము (4) బీజీకామను జయించుట (5) కాటలాగు (కాగరి) (6) హాస్యము (7) 1922-వ సం॥ క్యాలండరు (ఇంగ్లీషు బెంగాలీ) (8) ఉపాధ్యాయులు, పోస్టుమాస్టరులు ధనము కార్జించు విధము (బొమ్మెతయొక్క యిహం) వక-భవజ తులము 1-కి ధన రు 4; (8) జ్వరమలాతంక (స్వరమాతంక) బుడ్డి 1-కి రు 0-12-0; కరవాద్యము బుడ్డి 1-కి రు 0-12-0; చ్యవనప్రాసన సేన 1-కి రు 4.

బహుమోహనము

వైద్య విద్య

ఆయుర్వేద శాస్త్రమునందు ముఖ్యమైనది
అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజకూటమి వారానుగిరి కేంద్రము.

(8198) 21, బీకానూరు రోడ్డు మదరాసు.

POLINES

COMBINATION

18 సంవత్సరముల నుండి చాలాప్రసిద్ధి చెందినది.

కలెక్టరు X కేరియా మొదలగు అన్ని ధనములైన ములకు గ్యాంటీగా చెప్పబడినది. ఇది ముఖ్యమైనది.

దినమూలికలచేత మూలము తయారుచేయబడినది. ఒకే నా తాడు వేరించి ఉపయోగము ఇచ్చును. 12 సంవత్సర కాలము క్యాఫిని ఆవును, అందుకు నోటాలో వ్యాధిని నివారించు చేయను. ఇండియన్ మిండి ప్రాముఖ్యతను నిరూపించుచున్నది. ముగిసి నేవించినపిదప నోటిలో ఆనందమునిగాదు. గుర్రమున తెలియగలదు. పోస్టుమార్కెట్లో ధర 1 కి రు 0-12-0 రెండింటికీ రు 6-10-0 మూడింటికీ రు 3-12-0 మాత్రము

[2458] ఉత్తములు యింగ్లీషు ప్రాముఖ్యత యందున

D. polines & Co
Chemists, No. 1, Hartmann Roy Lane
Calcutta

ప్రాచీన ప్రసిద్ధి మొదిన (219)

హిందూస్థానముందు స్థాపించబడియుండు

ఆయుర్వేదబోషధాలయము

స్థాపితము 1881 సం॥

ఆతంగనిగ్రహ బోషధాలయము కోరి (వాయు వాండవ యుగం) శ్రీశ్రీధి కల్లు ఒక గ్రంథమును తపాలు ఖర్చు సహా కోరికనే ఉచితముగా పంపుచున్నాము

మామొక్క ప్రతి ఒకటి కావలయు ననిన లోకం ఏంటు ఇండియన్ ఇంకర్వీ) మున్ను లిమిటెడ్ వై నాబాదు రోడ్డు

ఆతంగనిగ్రహ బోషధాలయం

26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసేడి.

మోహినితైలము

5 ములముల నూనె సీసా 1-కి రు 0-12-0

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

సమస్తకాలమునందు కిరీ, చాంబూలు ముగిరాను.

వైద్యము

గోల్డ్ కంపెనీవారి ప్రేముడైన నామాను తెలుతో, ప్రావీలు మొదలగు నాటి విని ప్రేమియైన వేద రిజిస్టరు ఆఫ్ ముగి మొదలగు ముగిముగా కనుగొనెను.

రు. 1-2-0. గోల్డ్ కంపెనీ, గుంటూరు.

ప్రొటలిన్

(1)

దంత వ్యాధి సంహారిణి

సకలరోగములను పోగొట్టు నొక ఔషధము.

ఈ ఔషధము 5 బ్రాన్లు 2 డ్రామ్స్ నిశ్శుల్కము కలిపి దినము రెండుపూటలు పుక్కిలింపిన పంటినొప్పి, పండు జలుబుగలట, పంటినుండి రక్తము, చీము ప్రవించుట, దుర్వాస, పద్మకామట, పీటిని పోగొట్టి, పద్మముగట్టిపరచును, నోటిని మునానతో నుంచును. పండ్లను శుభ్రముగ నుంచును. బుడ్డి 1-కి రూ॥ 1-0-0.

సుఖిన్జాన్ (నూతనోష్ఠి)

గాఢములకు, కీళ్ళపట్టుకు, నొప్పులకు 5 మున్దొప్పలకు, కాన్పుచేసల పట్టుకు, మెడనొప్పి, కంఠనొప్పి చక్కచువూర వంటలకు, దర్దులకు, కీలము, జలదోషము, కషాయములకు, నడుమనొప్పి, కత్తిగాయములకు దోహదముగా, ఇతర కంటాకలకు, ఇంకిన అన్ని నొప్పులకు వైపుల, వైలుము మొదలగునవి పూత పూయు సకల నొప్పులకును ఉపయోగించును. బుడ్డి 1-కి రూ॥ 0-8-0.

మదరాసు కెమికలు ఇంజనీరీసు (లిమిటెడ్) పోస్టు బాక్సు నెం. 1208, మదరాసు.

సకల పనులకు

శ్రేష్ఠతమమైన, అతివాక్యమైన అమెరికన్ హోంసు ఫోర్సు పంపులు.

200 అడుగులతోతువరకు పావులను త్రవ్వవచ్చును.

అనుగుభాగమున ఇత్తలి సిలిండరు, 1 1/4 అంగుళము పీల్పు (suction) గలవు. ఒక బాలుడు కూడ దీనిని ఉపయోగించవచ్చును. ధర 1-కి రూ॥ 125.

2 అంగుళముల టాంక్ ఫోర్సు పంపు

25 అడుగులతోతుకు మించని మిట్టపావులను గుంటలను త్రవ్వట కుపయోగ మైనవి. పీల్పు (suction), బయటికి విడిచిపెట్టుభాగము (discharge) 2 అంగుళములు గలవి. 1 గంటకు 1000 గాలనులను తీయును. ఉద్యానవనము గలవారి కిది మిక్కిలి ఉపయోగకారి. గనుక ఒకటిని స్థానంలో నుంచుకొనుట మంచిది. పీల్పుకు (suction) బదులు రబ్బరు గొట్టమును ఉపయోగించుటకై ఇందుమెంబడి పంపబడును. 1-కి ధర రూ॥ 100. రబ్బరు గొట్టము (Hose) ధర ప్రత్యేకము.

మొకేమి కావలయునో తెలుపుచు, క్యాటలాగునకు వ్రాయును.

Limaye Bros., Ltd. P. B. No. 684, Fort, Bombay.

శ్రీ ట్రో ష్యామ్ ట్రాన్స్

కొరియా

మీరు బహుశా కచ్చితతకాత చాలా బహుళయుగం నష్టము, పెండ్లిండ్లు, విందులు-జరుగు నష్టము దీని నుపయోగించిన మంచి మునాన నిచ్చి ఆనందమును, సుఖమును కలుగజేయును.

కోరియా ట్రాన్స్

శ్రీ ట్రో ష్యామ్ ట్రాన్స్ ఉపయోగించుట నచ్చిన శ్రీ ట్రో ష్యామ్ ట్రాన్స్ చుట్టూ పొందగల్గును. యిచ్చును. అనేక శ్రీలు ఉపయోగించుచున్నాడు. ప్రపంచమున ఈ ట్రో ష్యామ్ ట్రాన్స్ ప్రతిఘటించుటలోను ఆవశ్యకము. ఎల్లప్పుడూ విక్రయించబడును.

ట్రో ష్యామ్ ట్రాన్స్ 1-కి రూ॥ 2, 1, 0-12-0, 0-8.

కోరియా ట్రాన్స్ 1-కి రూ॥ 1-0-0

Shyam & Co, c, Punder st, Madras. ట్రాన్స్ కొరియా, 6 బండరు విధి మదరాసు

సంపూర్ణరామాయణము

వెల 1-0-0;

వి. సి. మూలముగ వెల 1-6-0.

మీ మనంబు లానందసాగరమున నోలలాడవలయునన్న, మిగ్గుహంబులు పావనతను వహింపవలయునన్న, మీరెల్లరును శ్రీరామచంద్రు నాదర్శముగ నైకొని చరింపవలయునన్న, యీ మనోహరనాటకమును జదివి తీరవలయును. సేతుబద్ధుడు, మైలాపూరు, మదరాసు.

ఇ నా న ఫె లె

మలేరియా జ్వరమునకు అమోఘమైన ఔషధము.

జ్వరగడ్డను కరిగించి, 15 దినములలో వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టును. మలేరియాను రానియ్యక ఆటంకపరచుటకై ఉదయం, సాయంకాలములందు పూటకు ఒకమాత్ర చొప్పున తీసుకొనవలెను.

అ ట్టా

తిమురువాయువు, మూత్రరోగము మూత్రకృచ్ఛరోగము మున్నగువాటి తగిన దివ్యౌషధ మిది యొక్కటియే. నమ్మకమైనట్టి మంచుల దుకాణములందు, ఔషధశాలలందు దొరకును.

మెస్సర్సు గోరియో (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం 159, ఫోర్ట్ - బొంబాయి.

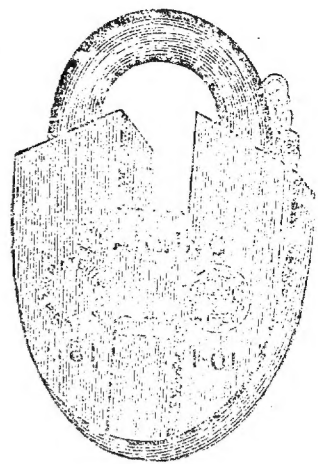
Esanalele. ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజెంట్లు.

(25)

మీ సొమ్మును, ఇతరవస్తువులను భద్రముగా కాపాడుకొనటకై

"స్పార్లింగ్" వేటుంటు

దీనిని ముద్దను ఉపయోగింపుడు

దీనిని ముద్దను ఉపయోగింపుడు

దీనిని ముద్దను ఉపయోగింపుడు

దీనిని ముద్దను ఉపయోగింపుడు

The "Sparkling" Patent Lockworks, U. P. Aligarh, U. P.

(3081) "కత్తి కట్టలు"

పెద్దకత్తి కట్టి కట్టలు పొందుగలవి. సాగనైనవి 1-కి రూ॥ 4-8-0. దీనిని కొనుగోరి ఒకటి ఉంటుంది. పోస్టిజియన్ వేరే కలదువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి అడ్వాన్సు పంపవలెను. వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో కట్టర్స్ అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc. పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా) తెలిగ్రాఫిక్ ఆఫీసు: "ఇండిస్ట్రీ" పెద్దాపురం.

మలయచందనము

గనేరియా అను సెగరోగమునకు కుకారము ఒక్కము లేదు. పిచికారీతో పని లేదు. ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల సెగ రోగమును మూడు పూటలలో మాన్పును. శ్రీల కుసుమ వ్యాపకకు కూడ ఇది రాజౌషధము. (1251) డబ్బీ 1 కి వెల 2-4-0 గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయచోరు. (గోదావరిజిల్లా)

వనోషధిసర్పరిక్లా

రక్తసీసతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టుట వలననే కేర్మిక గాంచినది. ధర 1-10-0 ఇండియా సిలోకానను ఎచ్చటికైనను తీసుకొనివచ్చు. ఇతరముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్ నెం 144 నవనవాడి, బొంబాయి

బట్టోపుష్పసారము

ఇది మంచి మునానగల ఆర్తరు, 1-2 చుక్కలు నైవేదియైతల అనేకపుష్పముల వాసనను గుప్పించి కొట్టుచుండుటయే గాక జేహమునకు చల్లదనమును ఆనందమును కలిగించును—య 8, భరిదుకు రాదగిన మునాన తలనూనెలను 2-0-0 భరిదుకుల యొక్క డ్రామ్స్ సీసాతో ములముగా మారే చేసికొనవచ్చును. (3351-4) 1/2 డ్రామ్స్ సీసా రు 2-0-0; 1/2 డ్రామ్స్ సీసా రు 1-2-0. 1/8 (ద్రామ్) సీసా 1 కి రు 0-10-0. ఎన్నిటికైనా వి. పి. చార్జీ రు 0-6-0. వి. జి. పి. అందు కంపెనీ, పెరిదేవీ, నెల్లూరుజిల్లా.

బాప్ నన్ జర్ నుపాకెట్టుడై రెక్కరి

జర్మనీలో చేతిపనులు చేయువారి విలాసములు స్వీట్ల ర్లండులో గడియారములు తయారుచేయువారి విలాసములు 100 పేజీలగుల పుస్తకముగా ప్రచురించి యున్నాము. వెల రు 1-4-0 లు. అదృశ్యమైనపుడు 0-4-0 స్టాంపుతో ఆర్డరు ప పిం మిగిల రు 1-0-0 కు వి. పి. చేయబడును. డి. ఆర్. ఎన్. అందు సర్వు. (132) సోల్ షాల్సింగు ఏ కెట్టు అందు స్వీటుటంకులు చేయువారు. (వి. పి.) ఈగవల్లి అయ్యచుకోవిల్, జి. టి. మదరాసు.